

**UCHWAŁA NR XXI/187/25
RADY MIEJSKIEJ KOŚCIANA**

z dnia 18 grudnia 2025 r.

**w sprawie „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie
Miejskiej Kościan na lata 2026-2032”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1153), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 i 1302) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2026-2032”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XII/135/16 Rady Miejskiej Kościana z dnia 21 stycznia 2016 r. w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 - 2025.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodnicząca Rady

Tamara Turek

Załącznik do uchwały
Rady Miejskiej Kościana
z dnia2025 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2026-2032

Spis treści:

1. Wprowadzenie.....	3
1.1. Cel opracowania dokumentu	3
1.2. Podstawa prawna.....	3
1.3. Metodologia opracowania dokumentu	6
I. Część diagnostyczna	8
2. Analiza wyników badań diagnostycznych	8
2.1. Ludność i powierzchnia Miasta Kościana.....	8
2.2. Sytuacja mieszkaniowa i zasoby lokalowe	10
2.3. Edukacja	12
2.4. Ochrona zdrowia.....	15
2.5. Życie kulturalne, sport i oferta spędzania czasu wolnego	18
2.6. Przedsiębiorczość i lokalny rynek pracy	22
2.7. Bezpieczeństwo publiczne	24
2.8. Analiza problemów społecznych, pomoc społeczna i korzystanie ze wsparcia	29
2.9. Potrzeby mieszkańców Kościana	38
2.10. Ocena jakości życia w Kościanie.....	52
2.11. Ocena stopnia partycypacji społecznej i kapitału społecznego	59
2.12. Wizja rozwoju miasta w sferze społecznej	65
II. Część strategiczno-operacyjna.....	70
3. Analiza strategiczna	70
4. Misja, cele, kierunki działań oraz wskaźniki ich realizacji	73
5. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja strategii.....	83

1. Wprowadzenie

1.1. Cel opracowania dokumentu

Celem opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2026-2032” jest określenie ram lokalnej polityki społecznej, z uwzględnieniem m.in. takich obszarów, jak pomoc społeczna, profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych, profilaktyka innych uzależnień, przemoc domowa, budownictwo socjalne, edukacja publiczna, ochrona zdrowia, jak również integracja i aktywność społeczna mieszkańców.

Dokument powstał m.in. w oparciu o materiał źródłowy, zebrany podczas Analizy danych zastanych (desk research) oraz badań ilościowych i jakościowych. Strategia została przygotowana w perspektywie czasowej do roku 2032 i obejmuje szeroko rozumianą politykę społeczną Gminy Miejskiej Kościan. Opracowanie zawiera część diagnostyczną, w której zamieszczona została pogłębiona analiza sytuacji społecznej Kościana. Tam, gdzie było to uzasadnione i możliwe, dane dla Miasta Kościana przedstawione zostały w ujęciu porównawczym, na tle wskaźników powiatowych, regionalnych i ogólnopolskich, a także z uwzględnieniem danych obejmujących sąsiednie jednostki samorządu terytorialnego. W drugiej, strategiczno-operacyjnej części dokumentu omówione zostały główne problemy miasta, przedstawiono analizę SWOT, a także zestawienie celów ogólnych i szczegółowych wraz z przyporządkowanymi do nich wskaźnikami pomiaru. W Strategii zamieszczone zostały również założenia dotyczące monitoringu i ewaluacji jej wdrażania, ponadto wstępnie określono potencjalne źródła finansowania zaplanowanych działań.

1.2. Podstawa prawna

Opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do zadań gminy o charakterze obligatoryjnym, co wynika z ustawy o pomocy społecznej. „Art. 16b. 1. Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej. (...) Art. 17. 1. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: 1) opracowanie i realizacja gminnej

strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka...”¹. Ponadto ustawa precyzuje najważniejsze elementy, jakie powinny zostać uwzględnione w tego rodzaju dokumentach. „Strategia (...) zawiera w szczególności: 1) diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych; 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią; 3) określenie: a) celów strategicznych projektowanych zmian, b) kierunków niezbędnych działań, c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, d) wskaźników realizacji działań. (...) Strategia, o której mowa w ust. 1, opracowana przez gminę i powiat określa usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U z 2024 poz. 1491), zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie...”².

Zgodnie z intencją ustawodawcy, jak również powszechną praktyką strategię rozwiązywania problemów społecznych mają charakter przekrojowy, tj. obejmują szeroki zakres zagadnień i ramy lokalnej polityki społecznej, prowadzonej przez daną jednostkę samorządu terytorialnego. Co istotne, tego rodzaju dokumenty nie muszą ograniczać się wyłącznie do zagadnień wymienionych w art. 16b ustawy o pomocy społecznej. Przeciwnie, ich zakres tematyczny może być bardziej rozbudowany, zwłaszcza, że analiza różnych zagadnień społecznych w szerszym kontekście jest uzasadniona merytorycznie. Cechą ww. strategii jest również ich wieloletni, długofalowy charakter, co oznacza, że ramy lokalnej polityki społecznej są projektowane w dłuższej perspektywie czasowej.

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz.U. z 2025 r. poz. 1214, art. 16b ust. 1,2,3 i art. 17 ust. 1

² Tamże, art. 16b ust. 2

Niniejszy dokument został opracowany w oparciu o zintegrowane podejście do diagnozowania oraz rozwiązywania problemów społecznych, przy czym do jego podstaw teoretycznych można zaliczyć dwa następujące pojęcia/zagadnienia:

- rozwoju społecznego³, oznaczającego zdolność społeczności lokalnej do generowania warunków umożliwiających wszystkim członkom osiągnięcie pełnego potencjału, zaspokojenie podstawowych potrzeb i zwiększania spójności społecznej (w tym m.in. zmniejszania rozwarstwienia społecznego, wyrównywania szans, przeciwdziałania dyskryminacji, marginalizacji i wykluczeniu),
- jakości życia, oznaczającej poziom zadowolenia z efektywnego/sprawnego układu instytucjonalnego, zapewniającego dostęp do wysokiej jakości usług społecznych zakresu wsparcia społecznego, zdrowia, kultury, edukacji i aktywności obywatelskiej⁴.

Taka perspektywa skupiona jest na odkrywaniu tzw. niematerialnych czynników rozwoju – roli jakościowych i ilościowych parametrów zasobów społecznych, będących w dyspozycji społeczności lokalnej oraz identyfikacji możliwości ich efektywnego wykorzystania poprzez system usług społecznych. Przy takim podejściu priorytetem lokalnej polityki społecznej jest dobrostan (*well-being*) mieszkańców, rozumiany jako maksymalizowanie potencjału możliwego do osiągnięcia w środowisku życia jednostki i/lub grupy oraz jako aktywny proces służący świadomym wyborom w dążeniu do osiągania coraz bardziej satysfakcjonującej egzystencji. Na zintegrowane podejście do rozwoju społecznego i jakości życia składają się dwa czynniki: zwiększenie wolności wyboru usług społecznych (ich formy, miejsca, sposobu świadczenia) oraz kreowanie przez usługi nowych możliwości rozwojowych dla ludzi (np. dzięki usługom mogą aktywnie uczestniczyć w życiu zawodowym, społecznym i obywatelskim).

³ Zob. Sen A. (2002) *Nierówności. Dalsze rozważania*, Społeczny Instytut Wydawniczy „Znak” Warszawa: Fundacja im. Stefana Batorego, Kraków

⁴ Zob. (Quality of Life. Resource, <http://www.atsqol.org/key.asp>; Quality of Life – Underlying Philosophy, <http://www.globalideasbank.org/boV/bV-376>

Pojęcie jakości życia i rozwoju społecznego ma bezpośredni związek ze sferą psychiczną człowieka. Jakość życia rozpatruje się przez pryzmat zaspakajania potrzeb typu egzystencjalnego („mieć”), potrzeb związanych z bezpieczeństwem („być”) oraz potrzeb dotyczących kontaktu społecznego („kochać i być kochanym”). Dlatego podczas opracowywania „Strategii” kluczowa była perspektywa mieszkańca. Jakość życia to pojęcie normatywne, związane z przyjętymi przez jednostkę systemami wartości, aspiracjami, oczekiwaniami człowieka i grup społecznych, z którymi jest ona w jakiś sposób powiązana. Poczucie satysfakcji wynika ze świadomości zaspokojenia potrzeb emocjonalnych, społecznych oraz samorealizacji. Dlatego w niniejszej „Strategii” została uwzględniona perspektywa ekonomii i psychologii behawioralnej, odkrywająca „pozaracjonalne” aspekty zachowań, które w praktyce często decydują o skuteczności przyjętych rozwiązań. Zastosowane podejście ma ułatwić takie konstruowanie lokalnej polityki społecznej, aby dawała ludziom większą możliwość dokonywania wyborów, umożliwiając tym samym życie na godnym i satysfakcjonującym poziomie.

1.3. Metodologia opracowania dokumentu

Niniejsza „Strategia” została przygotowana na podstawie kilkusetapowych, wzajemnie powiązanych i rozłożonych w czasie działań. Dokument opracowano z zachowaniem następujących zasad:

- kompleksowość, analiza zagadnień społecznych w szerszym kontekście, w tym w ujęciu porównawczym,
- partycypacyjność, zapewnienie udziału różnych grup mieszkańców,
- triangulacja metodologiczna, połączenie różnych metod i technik badawczych.

Prace nad diagnostyczną częścią dokumentu zostały zrealizowane w formie **cyklu badawczego**, polegającego na zastosowaniu **różnych, wzajemnie komplementarnych metod i technik badawczych** (ilościowych i jakościowych), zgodnie z zasadą **triangulacji metodologicznej**. Takie podejście pozwoliło na uzyskanie możliwie pełnej wiedzy oraz przyczyniło się do sformułowania trafnych wniosków i rekomendacji. **Techniki ilościowe**

pozwoły na uzyskanie „twardych” danych opisujących sytuację społeczną Miasta Kościana za pomocą liczb, procentów i wskaźników. Z kolei badania jakościowe zostały przeprowadzone przy użyciu „miękkich”, „rozumiejących” metod. Uzyskany obraz jest wielowątkowy, wielopłaszczyznowy, a także – ze względu na możliwość zestawienia i porównania opinii różnych grup respondentów – wieloperspektywiczny („zasada WWW”).

Ilustracja 1. Podejście badawcze oparte na zasadzie trzech „w”

Metody i etapy badawcze:

- Analiza danych zastanych (desk research),
- Badanie ilościowe: miks metodologiczny CAWI + PAPI, N=294,
- Badanie jakościowe: Zogniskowane Wywiady Grupowe (FGI) – 6 spotkań z kluczowymi interesariuszami procesu tworzenia „Strategii”:
 - ✓ przedstawicielami NGO i podmiotów ekonomii społecznej,
 - ✓ mieszkańcami osiedli mieszkaniowych,
 - ✓ młodzieżą,

- ✓ osobami starszymi oraz z niepełnosprawnościami,
- ✓ przedsiębiorcami,
- ✓ przedstawicielami samorządu lokalnego i jednostek organizacyjnych.

Tabela 2. Zrealizowane metody i etapy badawcze

Procedura badawcza	Sposób realizacji
Analiza danych zastanych (desk research)	Analiza dostępnych danych statystycznych oraz dokumentów strategicznych i programowych, raportów, analiz i opracowań...
Badanie ilościowe: CAWI + PAPI	Próba losowo-kwotowa, N=294, próba ważona ze względu na płeć, wiek oraz miejsce zamieszkania (osiedle)
Badanie jakościowe: Zogniskowany Wywiad Grupowy	N=6, spotkania z kluczowymi interesariuszami procesu tworzenia CUS: realizatorzy usług społecznych
Konsultacje społeczne	

I. Część diagnostyczna

2. Analiza wyników badań diagnostycznych

2.1. Ludność i powierzchnia Miasta Kościana

Kościan jest gminą miejską położoną w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie kościańskim, w odległości ok. 50 km od stolicy regionu - Poznania. Przez teren Gminy przebiega dawna droga krajowa nr 5 (stanowiąca obwodnicę miasta) przy bliskim sąsiedztwie drogi ekspresowej S5 oraz droga wojewódzka nr 308, a także linia kolejowa (Poznań-Wrocław). Powierzchnia miasta wynosi 8,8 km². Kościan sąsiaduje z wiejską Gminą Kościan, a w pobliżu są położone pozostałe gminy powiatu kościańskiego: Czempiń, Śmigiel oraz Krzywiń.

Ilustracja 4. Położenie Kościana na tle powiatu kościańskiego⁵

Tabela 5. Stan ludności Kościana na tle wybranych JST, powiatu, województwa i kraju⁶

Jednostka terytorialna	2020	2021	2022	2023	2024
POLSKA	38 088 564	37 907 704	37 766 327	37 636 508	37 489 087
WIELKOPOLSKIE	3 507 042	3 500 030	3 493 577	3 487 973	3 479 986
Powiat kościański	78 148	77 783	77 404	77 239	76 875
Kościan	24 070	23 832	23 563	23 398	23 110
Turek	25 521	25 169	24 788	24 463	24 165
Wągrowiec	25 786	25 584	25 457	25 398	25 371
Złotów	18 789	18 525	18 275	18 138	18 005

W populacji mieszkańców Kościana w niewielkim stopniu przeważają kobiety, których udział wynosi 53 proc⁷. Wyraźnie widać, że liczba mieszkańców systematycznie maleje. Powyższe zjawisko jest zgodne z trendem dla jednostek samorządu terytorialnego ujętych w powyższym zestawieniu, województwa wielkopolskiego i kraju. Z dużym prawdopodobieństwem można uznać, że wspomniane zjawisko utrzyma się w dłuższej perspektywie - według prognoz populacja powiatu kościańskiego w roku 2030 będzie wynosić 75 847 osób, natomiast do roku 2050 liczba ta zmniejszy się do 67 646 osób⁸.

⁵ Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościana na lata 2016-2025, Kościan, 2016, str. 5

⁶ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

⁷ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

⁸ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 6. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na tle wybranych JST, powiatu, województwa i kraju⁹

Jednostka terytorialna	w wieku przedprodukcyjnym					w wieku produkcyjnym					w wieku poprodukcyjnym				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
POLSKA	18,4	18,4	18,4	18,2	18,0	59,4	59,1	58,7	58,4	58,2	22,2	22,5	22,9	23,3	23,8
WIELKOPOLSKIE	19,5	19,6	19,6	19,4	19,1	59,8	59,4	59,0	58,8	58,7	20,7	21	21,4	21,8	22,2
Powiat kościański	19,8	19,9	20	20	19,7	59,7	59,2	58,6	58,1	57,9	20,5	20,9	21,4	21,9	22,4
Kościan	17,9	18	18,1	18,0	17,7	58,7	58,1	57,5	57	56,8	23,4	23,9	24,4	25	25,5
Turek	15,9	16	16	15,8	15,6	57,9	57,2	56,3	55,7	55	26,2	26,8	27,7	28,5	29,4
Wągrowiec	19,1	19,2	19,1	19,1	18,8	59,4	58,9	58,3	57,8	57,7	21,4	21,8	22,5	23,1	23,5
Złotów	17,9	17,7	17,5	17,2	17,2	59,7	59,4	58,8	58,3	57,6	22,4	22,9	23,8	24,5	25,2

Oprócz liczebności populacji najbardziej istotnym zjawiskiem demograficznym jest zmiana struktury ludności ze względu na wiek. Według danych na koniec 2024 roku 17,7 proc. mieszkańców Gminy Miejskiej Kościan stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym (jest to niższy udział na tle kraju, województwa wielkopolskiego i powiatu kościańskiego oraz gminy Wągrowiec, zaś wyższy od gmin: Turek i Złotów), 56,8 proc. – osoby w wieku produkcyjnym (co jest wynikiem niższym od wskaźników dla niemal wszystkich jednostek terytorialnych ujętych w zestawieniu), natomiast 25,5 proc. – osoby w wieku poprodukcyjnym (stanowiący wyższy udział od danych dla kraju, regionu, powiatu oraz gmin: Wągrowiec i Złotów). W perspektywie ostatnich 3 lat (2022-2024) widoczny jest utrzymujący spadek poziomu populacji w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Trend ten wskazuje na stopniowe „starzenie się” populacji (zwiększania się liczby seniorów) Gminy Miejskiej Kościan. Również na poziomie ogólnopolskim, powiatowym i regionalnym można mówić o trwałej tendencji „starzenia się” społeczeństwa, która – według wszelkich dostępnych prognoz – ma charakter trwały i będzie kontynuowana w przyszłości.

2.2. Sytuacja mieszkaniowa i zasoby lokalowe

Według stanu na rok 2024 w Kościanie mieszkaniowy zasób gminny stanowiło 305 lokali komunalnych. Jak wynika z dokumentu „Ocena zasobów pomocy społecznej za 2024

⁹ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

rok”, na koniec roku 2024 złożono 32 wniosków na mieszkanie komunalne z zasobów Gminy, a także zarejestrowano 41 wniosków o mieszkanie socjalne¹⁰.

W uzupełnieniu powyższych informacji warto zaznaczyć, że w roku 2023 w Gminie Miejskiej Kościan dostępnych było 439 mieszkań na 1000 mieszkańców, a więc więcej niż w całej Polsce, województwie wielkopolskim, powiecie kościańskim, a także na tle wszystkich gmin miejskich ujętych w poniższym zestawieniu. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w Kościanie jest wyższa w porównaniu do danych powiatowych oraz na tle gmin: Turek, Wągrowiec i Złotów, zbliżona do wartości ogólnokrajowych, zaś nieco niższą od wyników regionalnych. Przeciętna liczba osób na jedną izbę jest zbliżona do danych dla analizowanych gmin, powiatu, regionu i kraju. Z kolei przeciętna liczba izb w jednym mieszkaniu jest nieco wyższa od wartości dla gmin: Turek, Wągrowiec i Złotów, zbliżona do danych ogólnokrajowych i nieco niższa od wyników regionalnych i powiatowych¹¹.

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe Kościana w 2023 r. na tle wybranych JST, powiatu, województwa i kraju¹²

Jednostka terytorialna	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	mieszkania na 1000 mieszkańców	przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	przeciętna liczba osób na 1 izbę
POLSKA	31,6	419,3	3,83	0,62
WIELKOPOLSKIE	32,3	393,6	4,06	0,63
Powiat kościański	30,8	352	4,24	0,67
Kościan	31,8	439,1	3,81	0,60
Turek	28,4	433,5	3,79	0,61
Wągrowiec	30,2	420,6	3,77	0,63
Złotów	29,1	408,8	3,78	0,65

¹⁰ „Ocena zasobów pomocy społecznej za 2024 rok”, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie, Kościan, 2025, str. 11

¹¹ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

¹² Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

2.3. Edukacja

W poniższych tabelach zamieszczamy listę publicznych i niepublicznych placówek edukacyjnych funkcjonujących w Gminie Miejskiej Kościan, przygotowaną na podstawie Systemu Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Tabela 8. Zestawienie placówek edukacyjnych w Kościanie¹³

LP.	RODZAJ PLACÓWKI	NAZWA	ULICA	NR BUDYNKU	STATUS
1	Branżowa szkoła I stopnia	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA SPECJALNA W KOŚCIANIE	ul. Marii Konopnickiej	1	publiczna
2	Branżowa szkoła I stopnia	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA W KOŚCIANIE (w ramach Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Franciszka Ratajczaka w Kościanie)	ul. Wielichowska	43A	publiczna
3	Branżowa szkoła I stopnia	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA ZDZ W KOŚCIANIE	ul. Dworcowa	2	niepubliczna
4	Branżowa szkoła II stopnia	BRANŻOWA SZKOŁA II STOPNIA W KOŚCIANIE (w ramach Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Franciszka Ratajczaka w Kościanie)	ul. Wielichowska	43A	publiczna
5	Biblioteki pedagogiczne	CENTRUM DOSKONAŁENIA NAUCZYCIELI PUBLICZNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA W LESZNIE FILIA W KOŚCIANIE	pl. Plac Ignacego Paderewskiego	1	publiczna
6	Niepubliczna placówka oświatowo-wychowawcza w systemie oświaty	CENTRUM EDUKACJI ATUT WIELKOPOLSKA	ul. Wawrzyńca Czajki	6	niepubliczna
7	Liceum ogólnokształcące	I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. OSKARA KOLBERGA W KOŚCIANIE	al. Aleja Tadeusza Kościuszki	3	publiczna
8	Liceum ogólnokształcące	II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W KOŚCIANIE (w ramach Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Franciszka Ratajczaka w Kościanie)	ul. Wielichowska	43A	publiczna
9	Liceum ogólnokształcące	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH PRZY PRYWATNYM CENTRUM EDUKACJI W KOŚCIANIE	ul. Wyzwolenia	24	niepubliczna
10	Liceum ogólnokształcące	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH W KOŚCIANIE (w ramach Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Franciszka Ratajczaka w Kościanie)	ul. Wielichowska	43A	publiczna
11	Placówka Kształcenia Ustawicznego - bez szkół	OŚRODEK KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO TOWARZYSTWA WIEDZY POWSZECHNEJ ODDZIAŁU REGIONALNEGO W KOŚCIANIE	ul. Wały Żegockiego	2	niepubliczna

¹³ Źródło: System Informacji Oświatowej, Centrum Informatyczne Edukacji MEN, Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych, <https://rspo.men.gov.pl/>, data dostępu: 16.06.2025 r.

12	Szkoła muzyczna I stopnia	PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA IM. KS. DR JÓZEFA SURZYŃSKIEGO W KOŚCIANIE	ul. Karola Kurpińskiego	3	publiczna
13	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	PORADNIA PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNA W KOŚCIANIE	ul. Kościelna	5	publiczna
14	Przedszkole	PRZEDSZKOLE MONTESSORI	ul. Zygmunta Sierakowskiego	41A	niepubliczna
15	Przedszkole	PRZEDSZKOLE NIEPUBLICZNE „BENIAMINEK:	ul. Kwiatowa	7	niepubliczna
16	Przedszkole	PRZEDSZKOLE NIEPUBLICZNE „WESOŁE PRZEDSZKOLE”	ul. Juliusza Słowackiego	1	niepubliczna
17	Przedszkole	PRZEDSZKOLE NIEPUBLICZNE „WESOŁE SKRZATY” MAGDALENA BŁĄŻEJCZYK	pl. Plac Wolności	8	niepubliczna
18	Przedszkole	PRZEDSZKOLE NR 5 W KOŚCIANIE	ul. Naclawska	25A	publiczna
19	Przedszkole	PRZEDSZKOLE NR 6 W KOŚCIANIE	ul. Czempieńska	24	publiczna
20	Punkt przedszkolny	PUNKT PRZEDSZKOLNY „TERAPEUTYCZNE SENSO-SZKRABY”	ul. Naclawska	30	niepubliczna
21	Przedszkole	SAMORZĄDOWE PRZEDSZKOLE NR 2 W KOŚCIANIE	ul. Ludmiły Klaus	1	publiczna
22	Przedszkole	SAMORZĄDOWE PRZEDSZKOLE NR 3 W KOŚCIANIE	ul. Stanisława Moniuszki	4	publiczna
23	Przedszkole	SAMORZĄDOWE PRZEDSZKOLE NR 4 MISIA USZATKA W KOŚCIANIE	ul. Wyzwolenia	24	publiczna
24	Przedszkole	SAMORZĄDOWE PRZEDSZKOLE Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 1 IM. WANDY CHOTOMSKIEJ W KOŚCIANIE	os. Osiedle Piastowskie	73	publiczna
25	Placówka Kształcenia Ustawicznego - bez szkół	STUDIUM BIZNESU DLA DOROSŁYCH PRZY PRYWATNYM CENTRUM EDUKACJI W KOŚCIANIE	ul. Wyzwolenia	24	niepubliczna
26	Szkoła podstawowa	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 IM. POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH W KOŚCIANIE	ul. Adama Mickiewicza	12	publiczna
27	Szkoła podstawowa	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 IM. WŁADYSŁAWA BRONIEWSKIEGO W KOŚCIANIE	os. Osiedle Piastowskie	47	publiczna
28	Szkoła podstawowa	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI IM. FELIKSA STAMMA W KOŚCIANIE	ul. Wyzwolenia	24	publiczna
29	Szkoła podstawowa	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4 IM. MARIANA KOSZEWSKIEGO W KOŚCIANIE	ul. abpa Antoniego Baraniaka	1	publiczna
30	Szkoła podstawowa	SZKOŁA PODSTAWOWA SPECJALNA W KOŚCIANIE	ul. Marii Konopnickiej	1	publiczna

31	Szkoła podstawowa	SZKOŁA PODSTAWOWA ZDZ DLA DOROSŁYCH W KOŚCIANIE	ul. Dworcowa	2	publiczna
32	Szkoła policealna	SZKOŁA POLICEALNA PRZY PRYWATNYM CENTRUM EDUKACJI W KOŚCIANIE	ul. Wyzwolenia	24	niepubliczna
33	Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	SZKOŁA SPECJALNA PRZYSPOSABIAJĄCA DO PRACY W KOŚCIANIE	ul. Marii Konopnickiej	1	publiczna
34	Technikum	TECHNIKUM W KOŚCIANIE (w ramach Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Franciszka Ratajczaka w Kościanie)	ul. Wielichowska	43A	publiczna

Na terenie Kościana działalność prowadzi 6 klubów dziecięcych:

- Klub dziecięcy „Mini Oxford”, ul. Zygmunta Sierakowskiego 41A,
- Klub dziecięcy „Mini Oxford 2”, ul. Grodziska 31,
- Klub dziecięcy „Mini Oxford 3”, ul. Zygmunta Sierakowskiego 41A,
- Klub dziecięcy „Przedszkole Niepubliczne i Klub Malucha”, pl. Plac Wolności 8,
- Klub dziecięcy „Kościankowe Smyki”, ul. Ludmiły Klaus 1,
- Klub dziecięcy „Przedszkole Niepubliczne i Klub Dziecięcy Beniaminek, ul. Henryka Sienkiewicza 27¹⁴.

Tabela 9. Wyniki egzaminu ośmioklasisty w 2024 roku (proc.)¹⁵

Jednostka administracyjna	język polski		matematyka		język angielskie	
	liczba zdających	średni wynik	liczba zdających	średni wynik	liczba zdających	średni wynik
WIELKOPOLSKIE	16 389	57,48	16 381	48,57	16 578	64,38
Powiat kościański	250	52,92	250	46,06	250	52,92
Kościan	102	50,91	105	57,93	105	57,93
Turek	134	64,05	134	53,91	135	72,35
Wągrowiec	144	52,25	144	39,03	140	55,54
Złotów	62	57,98	62	41,23	62	75,77

W roku szkolnym 2024 wyniki egzaminów końcowych uczniów szkół podstawowych na terenie Kościana z języka polskiego były niskie na tle regionu, powiatu oraz wszystkich gmin miejskich ujętych w powyższej tabeli. W przypadku matematyki rezultaty były najwyższe spośród porównywanych jednostek administracyjnych. Z kolei średnie wyniki

¹⁴ Źródło: <https://empatia.mpips.gov.pl/dla-swadczeniobiorcow/rodzina/d3/rejestr-zlobkow-i-klubow>, data dostępu: 16.06.2025 r.

¹⁵ Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>, data dostępu: 16.06.2025 r.

z języka angielskiego okazały się relatywnie niskie, zarówno na tle województwa wielkopolskiego, jak i w porównaniu do gmin: Turek oraz Złotów. Niższe wyniki zanotowano w powiecie kościańskim oraz w gminie Wągrowiec. Warto zauważyć, że spośród analizowanych jednostek terytorialnych najniższe rezultaty egzaminów ósmoklasisty odnotowano w gminie Wągrowiec (dotyczy to wszystkich trzech przedmiotów: języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego).

2.4. Ochrona zdrowia

Poniżej prezentujemy najważniejsze informacje z obszaru ochrony zdrowia. W tabeli zostało zestawione 61 placówek medycznych prowadzących działalność w Gminie Miejskiej Kościan.

Tabela 10. Placówki medyczne prowadzące działalność w Kościanie¹⁶

Lp.	nazwa placówki medycznej	adres placówki medycznej
1	DIAGNOSTYKA SPÓŁKA AKCYJNA	31-864 Kraków, ul. prof. Michała Życzkowskiego 16
2	ALAB LABORATORIA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	00-739 Warszawa, ul. Stępińska 22/30
3	SAMODZIELNY PUBLICZNY ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ W KOŚCIANIE	64-000 Kościan, ul. Szpitalna 7
4	WIELKOPOLSKIE CENTRUM NEUROPSYCHIATRYCZNE IM. OSKARA BIELAWSKIEGO W KOŚCIANIE	64-000 Kościan, pl. Plac Ignacego Paderewskiego 1A
5	OŚRODEK REHABILITACYJNY W KOŚCIANIE	64-000 Kościan, ul. Księdza Piotra Bączkowskiego 11A
6	LESZCZYŃSKIE CENTRUM MEDYCZNE VENTRICULUS SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	64-100 Leszno, ul. Słowiańska 41
7	ZESPÓŁ LEKARZA RODZINNEGO „CENTRUM” SP.Z O.O., KOŚCIAN	KOŚCIAN, ul. ks. Piotra Bączkowskiego 3
8	PORADNIA STOMATOLOGICZNA „STOMED” SP.C.ANDRZEJ MOLSKI, JOLANTA MOLSKA, JACEK GÓRSKI, KALINA GÓRSKA	64-000 Kościan, Plac Wolności 27
9	NZOZ SP.POR.LAR."MEDICUS" SP.C. SŁAWOMIRA TOMASZYK-KOZŁOWSKA, JOANNA MAJEREK, DARIUSZ KOZŁOWSKI	64-000 Kościan, al. Aleja Tadeusza Kościuszki 32/1
10	HENRYKA KALWAJTYS-WASIELICA	64-000 Kościan, Księdza Piotra Bączkowskiego 3
11	PORADNIA LEKARZA RODZINNEGO PULS SZEFFNER, LEHMANN-PIĘTA, ZJAWIN, GLAPIAK, WOJCIECHOWSKI SPÓŁKA JAWNA	64-000 Kościan, os. Osiedle Jagiellońskie 51-53
12	SP.C. ZOFIA MUNKO, MAŁGORZATA GŁÓWCZAK, ALICJA GIDASZEWSKA, ELŻBIETA KAŻMIERCZAK, ELWIRA MIEDZIAREK	64-000 Kościan, ul. Księdza Piotra Bączkowskiego 3
13	POŁOŻNE ŚRODOWISKOWO-RODZINNE „VIVA” KOSTRZYŃSKA SPÓŁKA JAWNA	64-000 Kościan, ul. Księdza Piotra Bączkowskiego 3
14	R. BŁAŻECZEK-MATYASZCZYK, M. WALISZKA-MACHOWIAK SPÓŁKA JAWNA	64-010 KRZYWIŃ, ul. Generała Chłapowskiego 34
15	PRZYCHODNIA MEDYCYNY RODZINNEJ ZDROWIE SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	64-000 Kościan, Księdza Piotra Bączkowskiego 3
16	TOMMA DIAGNOSTYKA OBRAZOWA SPÓŁKA AKCYJNA	60-247 Poznań, ul. Władysława

¹⁶Źródło: Rejestr Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą, <https://rpwdl.ezdrowie.gov.pl/RPM/RegistryList?page=2>, data dostępu: 09.06.2025 r.

		Nehringa 7
17	SIGMA - MED M. J. GŁADKOWSCY, M. R. ŁUKASZYK SPÓŁKA JAWNA	64-000 Kościan, ul. Zygmunta Sierakowskiego 37A
18	ORTMED PAWLIK SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	64-000 Kościan, ul. Boczna 11
19	GABINET OKULISTYCZNY MAGDALENA TUREK	64-000 Kościan, ul. Stanisława Moniuszki 10
20	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ OKO-MED W KOŚCIANIE MARIA NAPIÓRKOWSKA-SZEWCZYK	64-000 Kościan, ul. Wrocławska 22
21	Gabinet Stomatologiczny Joanna Skrzypczak Przyjazna Stomatologia	64-000 Kościan, ul. Poznańska 15
22	MARIUSZ MANIA NZOZ "HOSPICIUM DOMOWE"	64-100 Leszno, ul. Kazimierza Pułaskiego 4
23	FRESENIUS NEPHROCARE POLSKA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	60-118 Poznań, ul. Krzywa 13
24	„DERMIS” PORADNIA DERMATOLOGICZNA NSZOZ EDWARD PIETRZAK	60-070 LESZNO, UL. 17 STYCZNIA 50
25	1)GABINET LEKARSKI 2)NZOZ MEL-MED HOSPICIUM DOMOWE WOJCIECH MELEROWICZ	64-000 Kościan, ul. Poznańska 122
26	URSZULA ZALEJSKA NEUROPSYCHIATRYCZNY NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "NEURON"	64-000 Kościan, ul. Naclawska 11b
27	REGIONALNE CENTRUM KRWIODAWSTWA I KRWIOLECZNICTWA W POZNANIU	60-354 Poznań, ul. Marcelesińska 44
28	MARIA JANKOWSKA NZOZ PORADNIA ALERGOLOGICZNA "JANKOMED"	64-100 Leszno, ul. Leśna Osada 47
29	CEZARY KOZBER LEKARSKO STOMATOLOGICZNY NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ „CORDIS”; PRYWATNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA	64-000 Racot, Osiedle 2000 10
30	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ ZESPÓŁ PIELEŃNIAREK "SALUS" SPÓŁKA CYWILNA DRZEWIECKA EWA, PAWLAK BEATA	64-000 Kościan, os. Osiedle Jagiellońskie 2
31	GABINETY LEKARSKIE MEDICOR MAGDALENA HAUSER-MICHALSKA	64-000 Kościan, pl. Plac Ignacego Paderewskiego 4
32	PRZEDSIĘBIORSTWO LECZNICZE I USŁUGOWE JANUSZ WIECZOREK	61-615 POZNAŃ, UL. ROMANA ABRAHAMA 8
33	Centrum Medyczne SONO-MEDICA NZOZ Wojciech Wyrwa	64-000 Kościan, ul. Naclawska 11E
34	CENTRUM MEDYCZNE S.C. MAGDALENA RYBICKA-DWORCZAK, MARTA PAWLICKA-KOWALCZYK	64-000 Kościan, ul. Naclawska 15
35	AGROMEP SPÓŁKA AKCYJNA	64-000 Kościan, ul. Gostyńska 71
36	POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA	64-000 Kościan, ul. Księdza Piotra Bączkowskiego 5A
37	NZOZ SALUS SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	62-800 Kalisz, ul. Zagorzynek 34
38	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PRAKTYKA LEKARZA RODZINNEGO RYSZARD CEBROWSKI	64-000 TUREW, UL. SZKOLNA 41
39	LIVMED SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	64-300 Nowy Tomyśl, ul. Henryka Sienkiewicza 3
40	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "LEH-MED" PORADNIE SPECJALISTYCZNE AGNIESZKA LEHMANN	64-000 KOŚCIAN, UL. KS. PIOTRA BĄCZKOWSKIEGO 3
41	Adrian Maruszewski Intermedius Usługi medyczne	62-052 Rosnówko, ul. Wichrowa 16
42	JOANNA RYBKA	64-000 Kościan, ul. Śmigielska 35
43	Gabinety Lekarskie Medyk Monika Hauser-Giers	64-000 Kościan, pl. Plac Ignacego Paderewskiego 4
44	„BKB POLSKA” SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	64-000 KOŚCIAN, UL. LEONA CISZAKA 6
45	Michał Gajdziński APROM	64-000 Kościan, ul. Szkolna 37B/16
46	VOLPE SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	00-511 Warszawa, ul. Nowogrodzka 31
47	FAMILY DENTAL CLUB EDYTA KACZMAREK-PRZYBYŁA	64-000 Kościan, ul. Poznańska 37

48	„RMEDIC” SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	64-000 Kościan, ul. Antoniego Kaźmierczaka 19
49	LABORATORIUM ANALIZ MEDYCZNYCH AGNIESZKA MELEROWICZ	64-000 Kościan, ul. Szkolna 54
50	OPIEKA I USŁUGI MEDYCZNE PAWLACZYK PAULINA	64-000 Kościan, ul. Podgórna 28A
51	SPECJALISTYCZNY GABINET STOMATOLOGICZNY ALINA I ANDRZEJ PNIEWSKY	64-000 Kościan, pl. Plac Wolności 3
52	ATM CENTRUM MEDYCZNE SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	64-000 Kościan, ul. Jana Kasprowicza 16A
53	VILLA-MEDICA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	64-000 Kościan, ul. Gabriela Narutowicza 2
54	GABINET STOMATOLOGICZNY KACZMAREK SPÓŁKA JAWNA	64-000 Kościan, os. Osiedle Piastowskie 20-21
55	APW Medical Agnieszka Wojciechowska, Piotr Wojciechowski spółka cywilna	64-000 Kościan, ul. Wyzwolenia 17
56	GRUPOWA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA PNIEWSKI SPÓŁKA KOMANDYTOWA	64-000 Kościan, pl. Plac Wolności 3
57	PEDIATRIA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	64-000 Kościan, ul. Śmigielska 60
58	PROBALANS studio Bartosz Kubaszewski	64-000 Kościan, ul. Okrężna 7/A
59	AHJ MEDICAL SOLUTIONS HUBERT KRAHEL SPÓŁKA KOMANDYTOWO - AKCYJNA	64-100 Leszno, ul. Kasztelańska 23/2
60	OPIEKA MEDYCZNA KODA-MED GRUSZKA KORALEWSKI SPÓŁKA JAWNA	64-000 Kościan, ul. Podgórna 28/A
61	PHU MARUK Agnieszka Mruk	64-125 Poniec, ul. Szkolna 5

Według Banku Danych Lokalnych GUS w roku 2024 w Kościanie funkcjonowały 3 placówki podległe samorządowi terytorialnemu (różnych szczebli)¹⁷.

Tabela 11. Liczba przychodni ogółem, praktyki lekarskie, przychodnie na 10 tys. ludności w roku 2024¹⁸

Jednostka terytorialna	przychodnie ogółem	praktyki lekarskie w miastach	przychodnie na 10 tys. ludności
POLSKA	24 225	2 243	6
WIELKOPOLSKIE	2 208	273	6
Powiat kościański	54	1	7
Kościan	33	1	14
Turek	24	10	10
Wągrowiec	24	5	9
Złotów	12	6	7

Na podstawie powyższych informacji można stwierdzić, że dostęp do usług z obszaru ochrony zdrowia w Kościanie (mierzony liczbą przychodni w przeliczeniu na populację) jest

¹⁷ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

¹⁸ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

zdecydowanie wyższy na tle średniej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ujętych w analizie.

Powyższe dane (gromadzone przez instytucje statystyki publicznej) ukazują niepełny obraz sytuacji, np. brakuje informacji na temat stanu personelu medycznego (liczby etatów przeliczeniowych lekarza, pielęgniarki lub położnej) w relacji do liczby mieszkańców oraz liczby zadeklarowanych pacjentów do poszczególnych jednostek ochrony zdrowia w przeliczeniu na populację. Ponadto nie wiemy, ilu mieszkańców korzysta z usług medycznych poza Kościanem i odwrotnie – ilu mieszkańców sąsiednich jednostek administracyjnych korzysta z usług ochrony zdrowia na terenie Gminy Miejskiej Kościan. Z pewnością obszar ochrony zdrowia powinien zostać objęty osobną analizą.

Tabela 12. Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną w roku 2023¹⁹

POLSKA	3 280
WIELKOPOLSKIE	2 916
Powiat kościański	3 862
Kościan	1 950
Turek	1 439
Wągrowiec	3 628
Złotów	2 591

Wyraźnie widać, że mieszkańcy Kościana mają relatywnie wysoki dostęp do placówek aptecznych na tle kraju, regionu, powiatu, a także gmin: Wągrowiec i Złotów. Największym nasyceniem placówkami aptecznymi w przeliczeniu na liczbę ludności charakteryzuje się gmina Turek.

2.5. Życie kulturalne, sport i oferta spędzania czasu wolnego

Samorządową instytucją odpowiedzialną za organizację życia kulturalnego w mieście jest Kościański Ośrodek Kultury w Kościanie (KOK). Do jego głównych zadań należy inicjowanie i wspieranie aktywności kulturalnej mieszkańców poprzez rozpoznawanie ich potrzeb oraz rozwijanie zainteresowań w zakresie sztuki i kultury. Ośrodek przygotowuje lokalną społeczność do aktywnego uczestnictwa w kulturze, tworzy

¹⁹ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

warunki do rozwoju twórczości amatorskiej, a także promuje lokalne dziedzictwo, folklor i rękodzieło artystyczne. KOK realizuje te cele m.in. poprzez organizację wydarzeń artystycznych i rozrywkowych, zajęcia edukacyjne, prowadzenie działalności wydawniczej, wystawienniczej oraz impresaryjnej. W ramach stałej oferty programowej ośrodek prowadzi różnorodne zajęcia, takie jak gry planszowe czy „Boboteka” – cykl spotkań dedykowanych najmłodszym dzieciom, obejmujący m.in. logosensorykę, logorytmikę i spotkania z ukulele. W Ośrodku funkcjonują również pracownie tematyczne, w tym pracownia ceramiczna, muzyczna, taneczna oraz plastyczna. Osoby zainteresowane sztuką filmową mają możliwość uczestnictwa w spotkaniach Dyskusyjnego Klubu Filmowego, natomiast miłośnicy literatury mogą angażować się w działalność Koła Literackiego.

Ważnym podmiotem kulturalnym jest również Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Tomaszewskiego w Kościanie (wraz z filiami). Do podstawowych zadań Biblioteki należy gromadzenie, opracowywanie i zabezpieczanie zbiorów bibliotecznych oraz ich udostępnianie mieszkańcom miasta i powiatu kościańskiego. Instytucja prowadzi szeroko zakrojoną działalność informacyjną, obejmującą zarówno własne zasoby, jak i zbiory innych bibliotek, muzeów, archiwów oraz ośrodków informacji naukowej. Biblioteka organizuje wypożyczenia na miejscu i na zewnątrz, uczestniczy w wymianie międzybibliotecznej oraz prowadzi działania bibliograficzne i edukacyjne. Jej misją jest również popularyzacja literatury, wiedzy i sztuki poprzez rozmaite formy pracy z czytelnikiem – spotkania autorskie, warsztaty, wystawy czy konkursy. Instytucja tworzy i udostępnia bazy katalogowe, bibliograficzne i faktograficzne, a także współpracuje z innymi bibliotekami, instytucjami kultury, organizacjami twórczymi i władzami publicznymi w celu rozwijania czytelnictwa i wspierania życia kulturalnego lokalnej społeczności²⁰.

²⁰ Źródło: Uchwała nr XIII/109/25 Rady Miejskiej Kościana z dnia 24 kwietnia 2025 r. w sprawie Statutu Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Tomaszewskiego w Kościanie, Kościan, 2025, str. 3

Tabela 13. Wybrane wskaźniki dot. usług bibliotecznych w roku 2024²¹

Jednostka adm.	biblioteki publiczne na 10 tys. ludności	ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jedn. macierzystej)	księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
POLSKA	2	4 555	3 318,2	143	18,4
WIELKOPOLSKIE	1,8	5 217	3 278,7	131	21,6
Powiat kościański	2,2	4 046	4 447,1	105	28
Kościan	1,3	5 778	5 609,9	140	26,2
Turek	1,7	6 041	2 690,6	127	29,1
Wągrowiec	1,2	6 343	4 027,7	290	24,1
Złotów	0,6	18 005	4 284,0	157	20,5

Wyraźnie widać, że mieszkańcy Kościana mają przeciętny dostęp do usług bibliotecznych na tle kraju, województwa wielkopolskiego i powiatu kościańskiego, zaś Według Banku Danych Lokalnych GUS w latach zaś Według Banku Danych Lokalnych GUS w latach 2019-2021 liczba czytelników bibliotek na 1000 mieszkańców w Gminie Miejskiej Kościan stale malała, co z pewnością miało związek z ograniczeniami wprowadzonymi w związku z pandemią COVID-19 – w 2019 roku wskaźnik wynosił 168 czytelników, a w 2021 roku analogiczny wskaźnik wynosił 122 osób. Natomiast w kolejnych latach odnotowywany jest wzrost liczby osób korzystających z ww. usług – w 2022 roku - 145 czytelników, a w 2023 roku - 144 czytelników. Jednocześnie liczba czytelników w Kościanie w przeliczeniu na populację jest wyższa od wartości dla gminy Turek oraz od parametrów dla powiatu kościańskiego, województwa wielkopolskiego oraz całego kraju. Dość liczna grupa czytelników przekłada się również na większą liczbę wypożyczeń – mieszkańcy Gminy Miejskiej Kościan wypożyczają średnio więcej książek na tle mieszkańców gmin: Wągrowiec i Złotów, a także kraju i regionu²².

²¹ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

²² Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 14. Wybrane wskaźniki dot. usług kulturalnych w roku 2024²³

Jednostka administracyjna	liczba uczestników imprez na 1000 ludności	liczba osób na placówkę (centrum kultury, dom kultury, ośrodek kultury, klub, świetlicę)	centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10 tys. ludności
POLSKA	936,9	9 585,55	1
WIELKOPOLSKIE	691,6	11 717,12	0,9
Powiat kościański	869,2	25 625	0,4
Kościan	1 798	23 110	0,4
Turek	422,6	24 165	0,4
Wągrowiec	690,6	25 371	0,4
Złotów	1 969,5	9 002,5	1,1

W analizie wzięto również pod uwagę wskaźniki dotyczące innych usług kulturalnych, świadczonych przez podmioty lokalne. W powyższej tabeli na uwagę zasługują dane dotyczące liczby uczestników imprez masowych. Są one zdecydowanie wyższe od wartości analogicznych wskaźników dla kraju, regionu, powiatu i gmin: Turek i Wągrowiec. Relatywnie wysokie wyniki na tle kraju, województwa wielkopolskiego oraz powiatu kościańskiego, a także gminy Złotów zanotowano w przypadku liczby obiektów kulturalnych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Wartość przedmiotowego wskaźnika była zbliżona do wartości dla gminy Turek oraz gminy Wągrowiec i jednocześnie była najwyższa spośród porównywanych jednostek terytorialnych. Co za tym idzie, w Kościanie oraz gminach: Turek i Wągrowiec, najmniejsza liczba osób przypada na placówkę kulturalną. Powyższe dane mogą świadczyć o relatywnie wysokim dostępie mieszkańców Gminy Miejskiej Kościan do usług kulturalnych, ale również mogą być rezultatem specyficznych rozwiązań organizacyjnych w sferze kultury, przyjętych na poziomie lokalnym.

Sportem i rekreacją w Kościanie w głównej mierze zajmuje się Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kościanie (MOSiR). W 2024 roku placówka zrealizowała liczne inicjatywy promujące zdrowy tryb życia, m.in. wprowadzając promocyjne bilety na basen i wieżę ciśnień w ramach akcji sezonowych oraz organizując kursy nauki pływania. MOSiR zarządza także stadionem miejskim, boiskami „Orlik”, halą „Łazienki”, lodowiskiem, placami zabaw oraz wieżą ciśnień, na których odbywały się turnieje, półkolonie, festyny

²³ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

oraz zajęcia sportowe dla dzieci, młodzieży i seniorów. W obiektach regularnie trenują lokalne kluby sportowe, a także prowadzone są lekcje wychowania fizycznego dla szkół. Ośrodek jest organizatorem wydarzeń i imprez sportowych, takich jak biegi charytatywne, turnieje piłki nożnej i siatkowej. Ponadto MOSiR dba o konserwację i modernizację obiektów, inwestując w infrastrukturę, np. poprzez wymianę złożeń filtracyjnych na basenie czy budowę instalacji gazowej w hali sportowej²⁴.

2.6. Przedsiębiorczość i lokalny rynek pracy

Poniżej prezentujemy kluczowe informacje odnośnie sfery gospodarczej, a także kondycji lokalnego rynku pracy w Kościanie. Warto zaznaczyć, że niektóre dane dotyczące drugiej z wymienionych kwestii są zbierane w ujęciu powiatowym.

Tabela 15. Wybrane wskaźniki aktywności gospodarczej mieszkańców w roku 2024²⁵

Jednostka terytorialna	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców
POLSKA	1 415	1 003
WIELKOPOLSKIE	1 491	1 087
Powiat kościański	1 228	951
Kościan	1 333	1 032
Turek	1 269	951
Wągrowiec	1 296	1 021
Złotów	1 211	868

Powyższe dane pokazują, że liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Gminie Miejskiej Kościan jest wyższa od wartości dla powiatu i gmin: Turek, Wągrowiec i Złotów, zaś nieco niższa od danych ogólnokrajowych i regionalnych. Analogiczną sytuację odnotowano również w odniesieniu do liczby osób prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na populację (choć w tym przypadku dane ogólnokrajowe były nieco niższe).

²⁴ „Raport o stanie Gminy Miejskiej Kościan za 2024 rok”, Kościan, 2025, str. 127-131

²⁵ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 16. Stopa bezrobocia rejestrowanego (w proc.)²⁶

Jednostka terytorialna	2020	2021	2022	2023	2024
POLSKA	6,3	5,8	5,2	5,1	5,1
WIELKOPOLSKIE	3,7	3,2	2,9	3	3
Powiat kościański	3,6	2,8	2,8	3	3,1
Powiat turecki	4,6	3,9	4	4	3,7
Powiat wągrowiecki	5,6	5,2	5,4	5,5	5,4
Powiat złotowski	6	4,8	4,7	5	4,6

Ponieważ informacje na temat stopy bezrobocia rejestrowanego zbierane są na poziomie powiatów, nie mamy możliwości zaprezentowania danych dla poszczególnych gmin (w tym dla Gminy Miejskiej Kościan). Powyżej zaprezentowane zostały dane dla powiatu kościańskiego i trzech powiatów na tle parametrów regionalnych, jak również ogólnopolskich. Stopa bezrobocia dla powiatu kościańskiego jest niższa niż na poziomie ogólnopolskim i regionalnym oraz na tle powiatów: tureckiego, wągrowieckiego oraz złotowskiego. Analizując powyższe dane warto zwrócić uwagę na dynamikę zmian porównywanych wskaźników. Od roku 2020 obserwujemy poprawę sytuacji na rynku pracy w ujęciu krajowym, regionalnym i lokalnym.

Tabela 17. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych²⁷

Jednostka terytorialna	2020	2021	2022	2023	2024
POLSKA	1 046 432	895 203	812 301	788 229	786 179
WIELKOPOLSKIE	60 958	49 850	46 289	46 531	46 625
Powiat kościański	1 068	802	809	874	890
Powiat turecki	1 682	1 235	1 275	1 278	1 167
Powiat wągrowiecki	1 370	1 148	1 278	1 274	1 231
Powiat złotowski	1 987	1 534	1 562	1 639	1 490

Na koniec roku 2024 w Kościanie zarejestrowanych było 284 osób bezrobotnych. W tej grupie było 172 kobiet i 112 mężczyzn. 37 osób nie przekroczyło 25. roku życia, zaś 81 osób miało co najmniej 50 lat, ponadto odnotowano 105 osób pozostające bez pracy dłużej niż rok, co stanowi prawie 37 proc. bezrobotnych ogółem²⁸.

²⁶ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

²⁷ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

²⁸ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kościanie na koniec lutego 2025 r. w powiecie kościańskim zarejestrowanych było 970 bezrobotnych, w tym 614 kobiet (53 proc. ww. populacji), a także 193 osób z prawem do zasiłku (20 proc. zarejestrowanych bezrobotnych). W grupie zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie kościańskim najczęściej występują długotrwale bezrobotni (349 osoby, co stanowi 36 proc.), osoby do 30. roku życia, w tym osoby do 25. roku życia (271 osoby, 28 proc.), osoby powyżej 50. roku życia (232 osoby, 24 proc.) oraz osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia (136 osób, czyli 14 proc.)²⁹.

Niektóre z wymienionych grup społecznych określane są mianem pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy, czy też defaworyzowanych. W tym miejscu warto doprecyzować pojęcie defaworyzacji. „Grupy wykluczone – inaczej (...) defaworyzowane, grupy będące w trudnej sytuacji/położeniu na rynku pracy, czy też grupy problemowe na rynku pracy. Są to grupy osób związanych z tzw. wtórnym (drugorzędnym, pobocznym) rynkiem pracy, gdzie fluktuacja zatrudnienia jest bardzo wysoka, warunki pracy (wynagrodzenie, podnoszenie kwalifikacji itd.) zdecydowanie gorsze, a okresy bezrobocia częstsze (wielokrotne bezrobocie) i/lub dłużej trwające (długotrwale bezrobocie). Do niektórych grup wykluczonych zaliczamy całe grupy społeczne (np. młodzież), a czasem osoby (...) z bardzo specyficznymi problemami (np. opuszczające zakłady karne)...”³⁰.

2.7. Bezpieczeństwo publiczne

Dane dotyczące poziomu bezpieczeństwa obejmują zarówno dane gromadzone przez instytucje statystyki publicznej, jak i wyniki zrealizowanych w Kościanie badań społecznych.

²⁹ Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kościanie, <https://koscian.praca.gov.pl/documents/d/powiatowy-urzad-pracy-w-koscianie/mrpips-01-luty-2025-cz-1>, data dostępu: 16.06.2025 r.

³⁰ Źródło: <http://www.ekonomiaspoleczna.pl/>

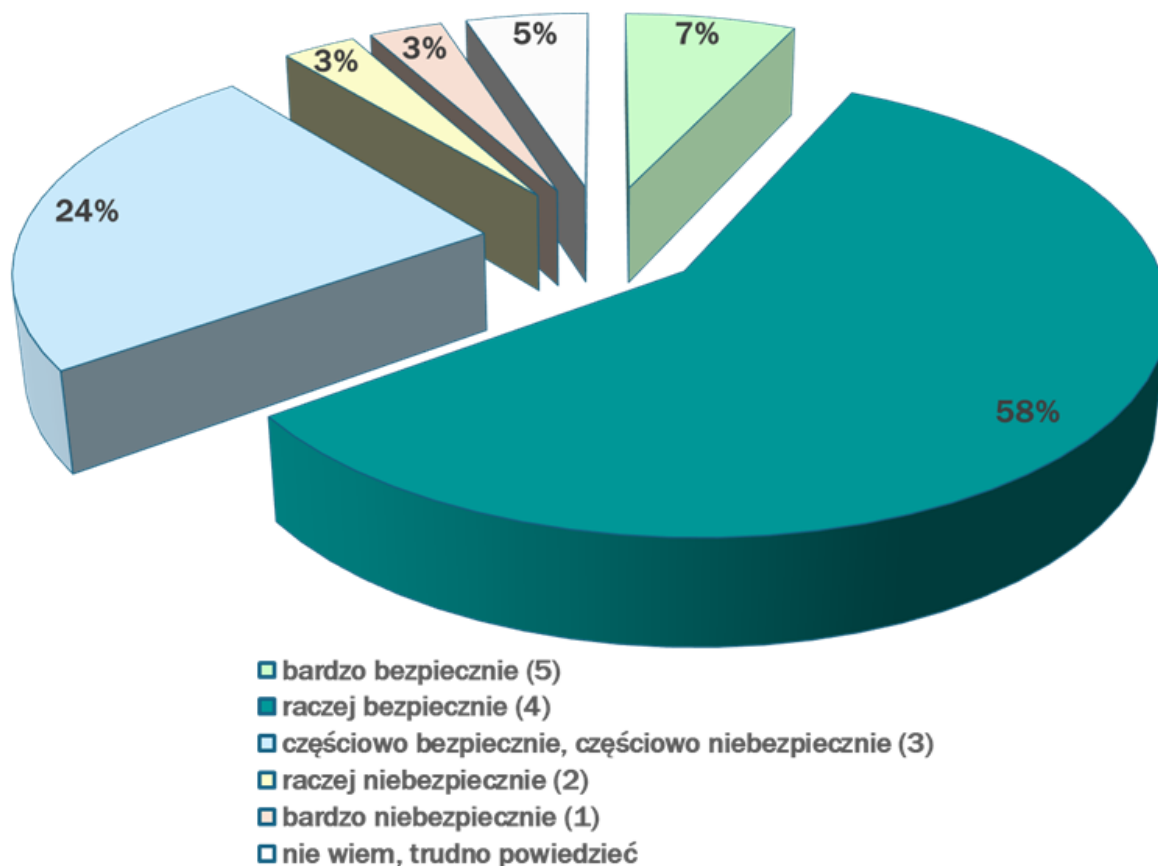
Tabela 18. Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 1000 mieszkańców³¹

Jednostka terytorialna	ogółem					przestępstwa stwierdzone przez policję ogółem na 1000 mieszkańców				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
POLSKA	765 408	820 846	862 432	792 014	772 681	20,05	21,61	22,80	21,01	20,57
WIELKOPOLSKIE	58 900	67 461	66 094	64 081	64 621	16,78	19,26	18,90	18,36	18,55
Powiat kościański	908	1 132	1 111	1 092	1 280	11,58	14,53	14,32	14,13	16,62

W powyższej tabeli zamieszczone zostały dane obrazujące liczbę przestępstw w przeliczeniu na populację. Co istotne, tego rodzaju informacje są gromadzone przez instytucje statystyki publicznej z dokładnością do poziomu powiatu (z tego powodu prezentujemy dane dla powiatu kościańskiego). Wyraźnie widać, że w kolejnych latach liczba stwierdzonych przestępstw na 1 000 mieszkańców w powiecie kościańskim jest relatywnie niska na tle danych regionalnych i ogólnopolskich. Ponadto liczba przestępstw rośnie w latach 2020-2024, zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i w przeliczeniu na populację.

³¹Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 19. Ocena poczucia bezpieczeństwa³²

Niemal 2/3 badanych wysoko ocenia poziom bezpieczeństwa w Kościanie. Najczęściej są to ankietowani o wysokim poczuciu sprawczości (72 proc. ocen pozytywnych w tej grupie respondentów), osoby zadowolone z relacji sąsiedzkich (73 proc.), respondenci podejmujący przynajmniej jedną formę aktywności społecznej (71 proc.), a także badani pozytywnie oceniający jakość życia w Kościanie (75 proc.). Ponadto wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa deklarują osoby z wykształceniem wyższym (76 proc.), pracownicy etatowi (77 proc.), a także respondenci pozytywnie oceniający kondycję ekonomiczną swoich gospodarstw domowych (75 proc.). Średni poziom poczucia bezpieczeństwa w skali 1-5 wynosi 3,66, co jest równoznaczne z opinią ułożoną między neutralną lub ambiwalentną (3) a umiarkowanie pozytywną kategorią oceny (4).

³² Źródło: badanie ilościowe, CAWI/PAPI, N=294, wrzesień-październik 2025 r.

Powyższe różnice między zmiennymi są istotne statystycznie na poziomie 95 proc. W uproszczeniu – jest to miara wiarygodności rezultatu, a więc prawdopodobieństwo, z którym można stwierdzić, czy uzyskane wyniki, w tym zaobserwowane związki lub różnice, nie są rezultatem oddziaływania czynników przypadkowych. Analogiczną konwencję zastosowano w dalszej części opracowania.

31 proc. badanych zauważa miejsca o szczególnej koncentracji problemów społecznych w Kościanie. Osoby te wskazywały tego rodzaju miejsca w uzupełniającym pytaniu otwartym. W tym kontekście uzyskano następujące rezultaty (podstawą procentowania są osoby, które dostrzegają miejsca koncentracji problemów społecznych):

- osiedle przy ul. Gostyńskiej (tzw. „13. dzielnica”, „leżące wieżowce”) – 48 proc.
- os. Piastowskie – 23 proc.
- ul. Dworcowa – 10 proc.
- góra Ferfeta, Łazienki – 7 proc.
- Centrum (ogólnie) – 3 proc.
- okolice dworca kolejowego – 3 proc.
- okolice marketu Kaufland – 3 proc.
- całe miasto – 2 proc.
- mieszkania komunalne – 2 proc.
- os. Gurostwo – 2 proc.
- os. Jagiellońskie – 2 proc.
- rampa za sklepem Społem – 2 proc.
- os. Sikorskiego – 2 proc.

26 proc. uczestników pomiaru deklaruje, że w Kościanie są takie miejsca, które starają się omijać ze względu na brak poczucia bezpieczeństwa. Tego rodzaju przekonanie najczęściej wyrażają osoby w wieku 20-29 lat (55 proc.), jak również respondenci oceniający sytuację ekonomiczną swoich gospodarstw domowych jako trudną (59 proc.). Osoby te odpowiadały wskazywały tego rodzaju miejsca w uzupełniającym pytaniu

otwartym. W tym kontekście uzyskano następujące rezultaty (podstawą procentowania są osoby, które dostrzegają takie miejsca):

- osiedle przy ul. Gostyńskiej – 28 proc.
- parki – 17 proc.
- góra Ferfeta, Łazienki – 14 proc.
- os. Piastowskie – 12 proc.
- ul. Dworcowa – 9 proc.
- Dworzec kolejowy i jego okolice – 6 proc.
- małe uliczki – 4 proc.
- os. Sikorskiego – 4 proc.
- Rynek – 4 proc.
- os. Jagiellońskie – 2 proc.
- mieszkania komunalne – 2 proc.
- okolice marketu Kaufland – 2 proc.
- ul. Naclawska – 2 proc.
- os. Nad Łakami – 2 proc.

Tabela 20. Ocena pracy miejscowej policji³³

bardzo źle (1)	8%
raczej źle (2)	13%
średnio, ani dobrze, ani źle (3)	25%
raczej dobrze (4)	26%
bardzo dobrze (5)	10%
nie wiem, trudno powiedzieć	18%
ŹŁE (1+2)	21%
DOBRE (4+5)	36%

36 proc. badanych mieszkańców Kościana pozytywnie ocenia pracę miejscowej policji, przeciwną opinię wyraża 21 proc., natomiast co czwarty ankietowany formułuje ocenę neutralną lub ambiwalentną. Średnia w skali 1-5 wynosi 3,20, co należy

³³ Źródło: badanie ilościowe, CAWI/PAPI, N=294, wrzesień-październik 2025 r.

zinterpretować jako rezultat zbliżony do kategorii środkowej („3”). Pozytywne oceny pracy policji współwystępują z wysokim poczuciem sprawczości, zadowoleniem z relacji sąsiedzkich, wysoką oceną jakości życia w Kościanie, jak również poczuciem bezpieczeństwa.

2.8. Analiza problemów społecznych, pomoc społeczna i korzystanie ze wsparcia

Kolejny rozdział zawiera najważniejsze informacje na temat sfery pomocy społecznej i występowania problemów społecznych w Kościanie. Najważniejszą jednostką w tym obszarze jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie (dalej: OPS), który w roku 2024 udzielił pomocy i wsparcia 1 087 osobom, co stanowiło 4,6 proc. wszystkich mieszkańców. Od 2018 roku liczba osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Kościan systematycznie malała, np. w roku 2018 było ich 1 407, z w roku 2023 – 981. W 2024 roku 448 rodzin skorzystało z pomocy społecznej (847 osób w rodzinach), a liczba ta sukcesywnie malała z roku na rok. W 2024 roku 312 osób skorzystały ze świadczeń niepieniężnych (liczba ww. świadczeń wyniosła 58 243), a 447 osób – ze świadczeń pieniężnych (3 034 świadczeń). Kwota świadczeń pieniężnych w roku 2024 wyniosła 1 242 499,31 (o 94 725,44 zł mniej niż w roku poprzednim)³⁴.

W 2024 r. do najważniejszych powodów korzystania z pomocy społecznej należały: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo oraz bezrobocie. Na kolejnych miejscach w hierarchii przyczyn korzystania z pomocy społecznej znalazły się: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezdomność oraz przemoc domowa.

³⁴ „Ocena zasobów pomocy społecznej za 2024 rok”, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie, Kościan, 2025, str. 11-35

Tabela 21. Powody przyznania pomocy społecznej w 2024 r.³⁵

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	324
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	239
UBÓSTWO	137
BEZROBOCIE	92
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	60
ALKOHOLIZM	52
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	41
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	35
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIECNE	26
BEZDOMNOŚĆ	22
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIECNOŚCI	22
PRZEMOC DOMOWA	10
NARKOMANIA	6
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	4
SYTUACJA KRYZYSOWA	3

W ramach wsparcia udzielanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie realizowane są ustawowe świadczenia i usługi m.in. w postaci: pomocy finansowej, usługowej i rzeczowej dla osób potrzebujących, pracy socjalnej, zasiłków celowych, zasiłków okresowych, zasiłków stałych, wydawania posiłków dla dzieci w szkołach, czy wypłacania dodatków mieszkaniowych i energetycznych. Ponadto OPS wypłaca stypendia socjalne i zasiłki szkolne, a także realizuje dodatkowe zadania rządowe, np. dodatek węglowy, pomoc obywatelom Ukrainy, prowadzi Zespół Doradztwa Rodzinnego, świetlicę socjoterapeutyczną, Lokalne Centrum Wolontariatu oraz Klub Integracji Społecznej. OPS w Kościanie organizuje również usługi opiekuńcze dla osób doświadczających trudności w codziennym funkcjonowaniu. W roku 2024 z tej formy wsparcia skorzystało 116 mieszkańców Gminy Miejskiej Kościan. Realizowane są również specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, z których w 2024 roku skorzystały 4 osoby. Prowadzone jest poradnictwo specjalistyczne (224 rodziny w 2024 r.), a także asystentura rodziny (3 asystentów w roku 2024, z którego wsparcia skorzystało 29 rodzin).

³⁵ „Ocena zasobów pomocy społecznej za 2024 rok”, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie, Kościan, 2025, str. 23

OPS obejmuje również wsparciem rodziny z dziećmi poprzez takie formy pomocy, jak np. zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, których odbiorcami było w sumie 217 rodzin (o 81 rodzin mniej niż w roku poprzednim), a łączna kwota przeznaczona na tę formę pomocy wyniosła 1 090 207,68 zł (w porównaniu do roku poprzedniego zmniejszyła się o 394 806,03 zł), a także świadczenia opiekuńcze w postaci: świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych i specjalnych zasiłków opiekuńczych³⁶.

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie aktywnie wspiera seniorów, osoby z niepełnosprawnościami oraz opiekunów osób niesamodzielnych, m.in. w ramach następujących programów:

- „Długo żyjemy, bo zdrowo jemy”, który koncentrował się na promocji i ochronie zdrowia seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami poprzez takie działania, jak wykłady o zdrowym odżywianiu, badania profilaktyczne czy warsztaty prozdrowotne. W inicjatywie uczestniczyło 20 mieszkańców Kościana.
- „Korpus Wsparcia Seniora”, którego celem było realizowanie tzw. „opieki na odległość” poprzez wyposażenie seniorów z Gminy Miejskiej Kościan w opaski bezpieczeństwa służące do monitorowania stanu zdrowia. Na realizację tego programu MRPiPS przekazało kwotę 15 749 zł.
- „Wielkopolskie Telecentrum Opieki”, w ramach którego utworzono Centrum Wsparcia Seniora. Ponadto pomocą objęto osoby starsze oraz ich nieformalnych opiekunów, poprzez m.in. wsparcie asystentów, kurs pierwszej pomocy przedmedycznej, usługi fizjoterapii lub rehabilitacji, grupy wsparcia i samopomocy, usługę mycia okien oraz opieki na odległość (opaski dla seniorów)³⁷.

W Kościanie prowadzone są również działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. 24 października 2024 r. uchwalony został „Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej

³⁶ „Ocena zasobów pomocy społecznej za 2024 rok”, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie, Kościan, 2024, str. 27-43

³⁷ „Ocena zasobów pomocy społecznej za 2024 rok”, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie, Kościan, 2025, str. 63-68

Kościan na lata 2024–2030”. Głównym założeniem dokumentu jest skuteczne diagnozowanie problemu przemocy i identyfikowanie środowisk zagrożonych tym zjawiskiem, rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach, oparte na współpracy profesjonalnych służb i instytucji zajmujących się problemem przemocy, zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, ochrony ofiar przemocy domowej oraz inicjowanie i wspieranie działań profilaktyczno-edukacyjnych na terenie miasta Kościana, a także zbudowanie wysokiej świadomości mieszkańców miasta Kościana na temat problemu przemocy domowej, jego przyczyn i konsekwencji. W obszarze pomocy dla osób uzależnionych i z problemami przemocy w roku 2024 wobec 105 rodzin prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”. Funkcjonował również Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej – w roku 2024 zorganizowano 6 spotkań Zespołu³⁸.

Z kolei w obszarze wsparcia rodziny realizowany jest „Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2025-2027”, którego celem strategicznym jest świadczenie pomocy rodzinom z Gminy Miejskiej Kościan w realizacji funkcji wychowawczo-opiekuńczej, a w szczególności kierowanie wsparcia do jednostek zmagających się z problemami i wyzwaniem. Powyższy cel strategiczny jest realizowany poprzez następujące cele szczegółowe: przeciwdziałanie występującym problemom społecznym w rodzinach i pogłębianiu się dysfunkcji, zapewnienie szerokiej oferty wsparcia rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej³⁹.

Ważnym dokumentem w obszarze uzależnień jest natomiast przyjęty w roku 2022 „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025”. Głównym celem podejmowanych działań w tej sferze jest profilaktyka uzależnień, zwiększenie świadomości uczniów, nauczycieli i rodziców o zagrożeniach wynikających ze stosowania środków odurzających, psychoaktywnych, środków zastępczych oraz spożywania napojów alkoholowych, minimalizowanie negatywnych skutków występowania w gminie problemów społecznych

³⁸ „Raport o stanie Gminy Miejskiej Kościan za 2024 rok”, Kościan, 2025, str. 41

³⁹ „Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2025-2027”, Kościan, 2025, str. 19

związanych z alkoholizmem, narkomanią i z uzależnieniami behawioralnymi. W roku 2024 zadania zostały wykonane zgodnie z gminnym programem profilaktyki, a poniesione wydatki wyniosły 657 660,36 zł z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i 200 000,00 zł z wpływów z opłat od sprzedaży napojów alkoholowych. Dodatkowe środki wydatkowane na wdrożenie programów profilaktycznych pozyskano również z dotacji celowej z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego⁴⁰.

W obszarze uzależnień ważną rolę odgrywa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościanie (MKRPA). Członkowie Komisji, którzy zostali powołani przez Burmistrza Miasta Kościana do udziału w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Grupach Diagnostyczno-Pomocowych, wykonują również swoje zadania ujęte w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Komisja realizuje m.in. takie zadania, jak udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, psychoterapeutycznej rodzinom, w których występowały problemy uzależnień, udzielanie pomocy psychiatrycznej, psychologicznej, terapeutycznej osobom pijącym szkodliwie oraz uzależnionym od napojów alkoholowych, podejmowanie czynności zmierzających do ochrony ofiar przemocy domowej stosowanej wobec dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych przez sprawców będących pod wpływem substancji psychoaktywnych, opiniowanie wniosków osób fizycznych i prawnych ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych, kontrolę zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, jak również prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup wiekowych mieszkańców Kościana o tematyce uzależnień i przemocy⁴¹.

Poniżej prezentujemy dane na temat korzystania z pomocy społecznej w szerszym kontekście, tj. w ujęciu porównawczym.

⁴⁰ „Raport o stanie Gminy Miejskiej Kościan za 2024 rok”, Kościan, 2025, str. 46

⁴¹ „Sprawozdanie z działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za rok 2024”, Kościan, 2025

Tabela 22. Beneficjenci pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców⁴²

jednostka terytorialna	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	463	416	373	344	338
WIELKOPOLSKIE	430	387	350	333	326
Powiat kościański	411	387	342	312	317
Kościan	513	484	400	366	376
Turek	414	399	348	319	328
Wągrowiec	381	373	397	379	420
Złotów	775	713	610	601	583

Dane zamieszczone w powyższej tabeli obejmują zasięg korzystania z pomocy społecznej, a więc udział beneficjentów pomocy społecznej w populacji. Wyraźnie widać, że przedmiotowy wskaźnik dla Kościana w roku 2023 wyniósł 376, zatem był nieco wyższy od danych dla kraju, województwa wielkopolskiego, powiatu kościańskiego oraz gminy Turek, natomiast niższy od wartości tego wskaźnika dla gmin: Wągrowiec oraz Złotów. Zestawiając dane za lata 2019-2023, można dostrzec wyraźny trend spadkowy, który jest widoczny w niemal wszystkich porównywanych jednostkach terytorialnych.

Tabela 23. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej⁴³

jednostka terytorialna	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	825 006	762 536	704 117	656 746	639 737
WIELKOPOLSKIE	71 013	66 519	62 186	60 283	57 036
Powiat kościański	1 490	1 443	1 311	1 215	1 198
Kościan	550	538	458	404	406
Turek	678	642	566	522	506
Wągrowiec	550	545	559	542	571
Złotów	657	620	541	542	497

Dane prezentowane w powyższej tabeli zawierają rzeczywistą liczbę gospodarstw domowych, które w danym roku skorzystały z pomocy społecznej. Gospodarstwo domowe korzystające z pomocy społecznej to takie, które otrzymało pomoc pieniężną, rzeczową lub w formie usług zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Warunkiem przyznania pomocy jest zaistnienie jednego z problemów wymienionych w artykule 7. ww. ustawy, a w przypadku świadczeń pieniężnych podstawowym warunkiem ich przyznania jest

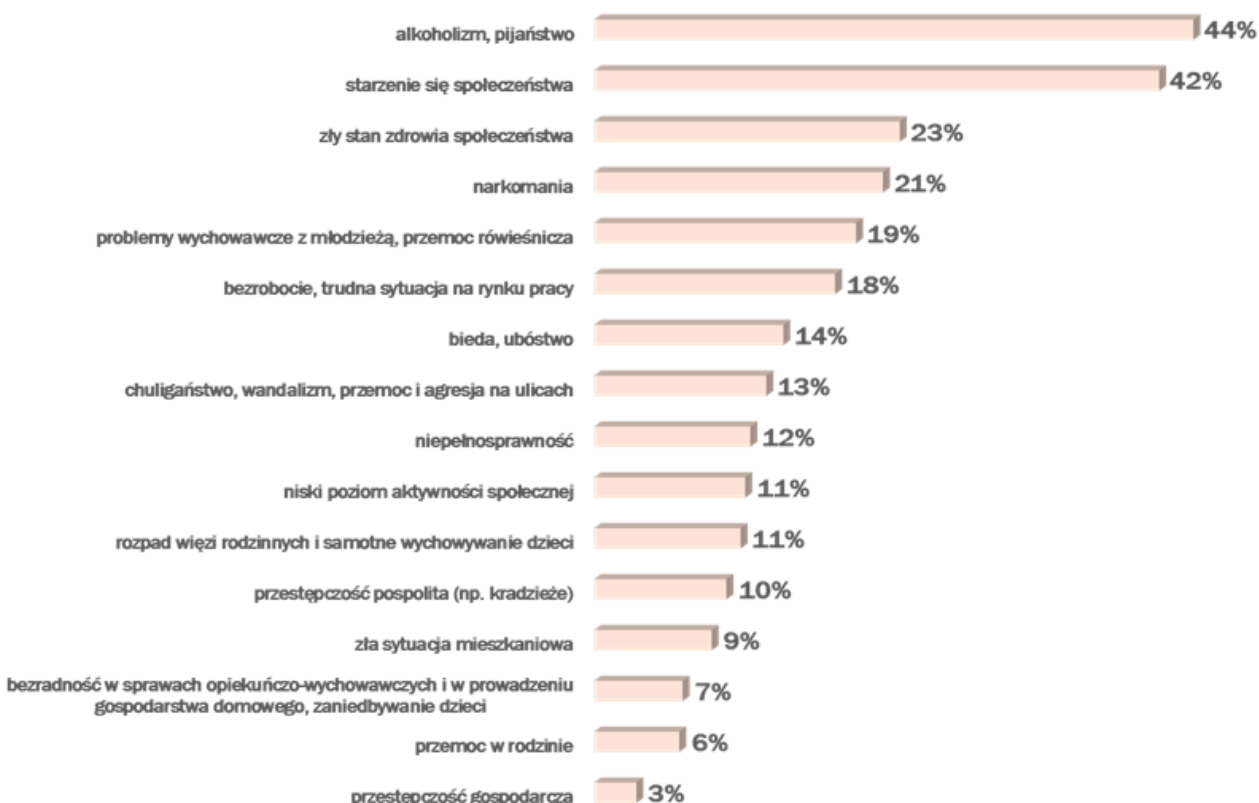
⁴² Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

⁴³ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

kryterium dochodowe. W roku 2023 w Gminie Miejskiej Kościan z różnego rodzaju wsparcia, świadczonego przez pomoc społeczną, skorzystało 406 gospodarstwa domowe. Liczba ta zmniejszyła się w porównaniu z latami poprzednimi. Podobny trend odnotowano również w większości jednostek terytorialnych ujętych w powyższym zestawieniu.

Poniżej prezentujemy wybrane badania ilościowego, przeprowadzonego na potrzeby opracowania niniejszej „Strategii”.

Wykres 24. Postrzegane problemy społeczne w Kościanie⁴⁴

W opinii badanych największym problemem społecznym Kościana są uzależnienia od alkoholu, jak również trendy demograficzne (to zjawisko najczęściej postrzegają w kategoriach problemu osoby w wieku 15-19 lat – 73 proc. badanych z tej grupy podziela powyższe przekonanie), związane ze starzeniem się społeczeństwa, tj. zwiększaniem liczby seniorów w populacji (najczęściej – ankietowani w wieku 60-74 lat – 57 proc., emeryci

⁴⁴ Źródło: badanie ilościowe, CAWI/PAPI, N=294, wrzesień-październik 2025 r.

i renciści – również 57 proc.). Do ważnych wyzwań społecznych badani zaliczają również stan zdrowia społeczeństwa, narkomanię, problemy wychowawcze z młodzieżą, jak również sytuację na lokalnym rynku pracy.

Niezależnie od odpowiedzi na powyższe pytanie respondenci odpowiadali również na kolejne, otwarte pytanie o postrzegane problemy społeczne Kościana. W tym kontekście uzyskane zostały następujące odpowiedzi.

Najważniejszy problem społeczny w Kościanie:

- trudna sytuacja na rynku pracy – 8 proc.
- problemy demograficzne – 7 proc.
- komunikacja miejska – 6 proc.
- relacje międzyludzkie, brak życzliwości – 6 proc.
- służba zdrowia – 6 proc.
- alkoholizm – 6 proc.
- narkomania – 5 proc.
- brak oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży – 3 proc.
- zła sytuacja mieszkaniowa – 2 proc.
- relacje rówieśnicze – 2 proc.
- problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 2 proc.
- niezaradność życiowa części mieszkańców – 2 proc.

Postrzegane problemy społeczne w Kościanie:

- trudna sytuacja na rynku pracy – 14 proc.
- alkoholizm – 12 proc.
- komunikacja miejska – 10 proc.
- służba zdrowia – 10%
- relacje międzyludzkie, brak życzliwości – 10 proc.
- problemy demograficzne – 9 proc.

- narkomania – 8 proc.
- brak oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży – 5 proc.
- ubóstwo – 4 proc.
- problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 3 proc.
- brak oferty spędzania czasu wolnego – 3 proc.
- zdrowie psychiczne – 3 proc.

61 proc. uczestników pomiaru deklaruje, że wiedzieliby, gdzie szukać pomocy, jeśli znaleźliby się w trudnej sytuacji życiowej. Najczęściej są to osoby o wysokim poczuciu sprawczości (70 proc.), badani pozytywnie oceniający jakość życia (71 proc.) oraz poziom bezpieczeństwa w Kościanie (66 proc.), jak również respondenci w wieku 30-39 lat (82 proc.).

Tabela 25. Korzystanie i ocena jakości usług instytucji lokalnych w okresie ostatnich dwóch lat⁴⁵

NAZWA INSTYTUCJI	Korzystanie w okresie ostatnich 2 lat (w proc.)	Ocena (średnia w skali 1-5)
zakłady opieki zdrowotnej (przychodnie)	63%	3,24
Kościański Ośrodek Kultury	55%	4,16
Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kościanie	48%	3,87
Miejska Biblioteka Publiczna w Kościanie	42%	4,26
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie	34%	4,2
Ośrodek Rehabilitacyjny w Kościanie	31%	3,95
Środowiskowy Dom Samopomocy	17%	3,62

W badaniu ankietowym poruszono również zagadnienia związane z korzystaniem z oferty różnych instytucji lokalnych, jak również oceną jakości tych usług w okresie ostatnich 2 lat, licząc od daty realizacji pomiaru. Respondenci najczęściej korzystali z usług miejscowych placówek ochrony zdrowia, dalej – Kościańskiego Ośrodka Kultury, Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kościanie. Osoby, które skorzystały z usług ww. podmiotów odpowiadały na kolejne pytanie o poziom satysfakcji z otrzymanych usług (stąd zróżnicowane podstawy procentowania w przypadku każdego z ww. podmiotów). Najwyżej

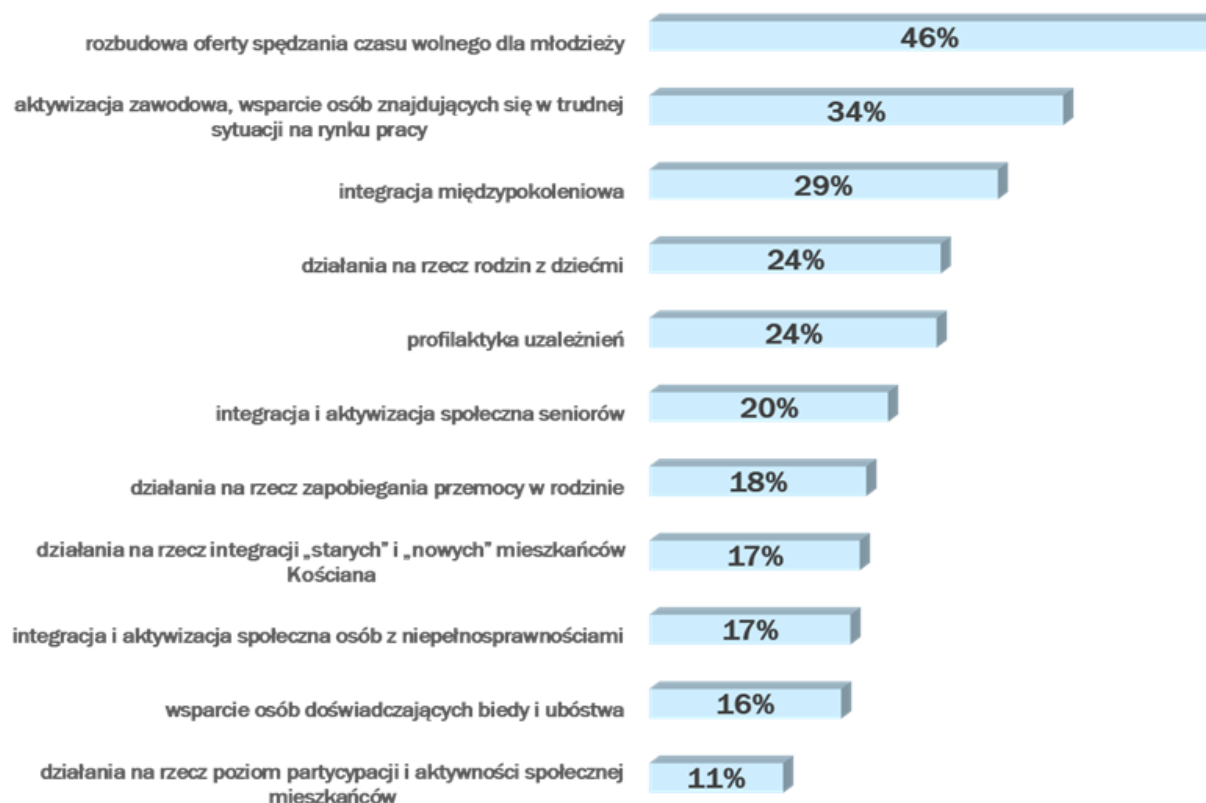
⁴⁵ Źródło: badanie ilościowe, CAWI/PAPI, N=294, wrzesień-październik 2025 r.

ocenione zostały lokalne instytucje kultury (biblioteka i ośrodek kultury), jak również miejscowy Ośrodek Pomocy Społecznej. Najbardziej krytycznie oceniono jakość usług placówek ochrony zdrowia, co jest kolejnym potwierdzeniem, że mieszkańcy krytycznie postrzegają tę sferę życia.

2.9. Potrzeby mieszkańców Kościana

Niniejszy rozdział zawiera zestawienie wybranych informacji na temat zdiagnozowanych potrzeb społecznych mieszkańców. Informacje na ten temat zostały pozyskane na podstawie wyników badań ilościowych i jakościowych.

Wykres 26. Preferowane działania w ramach „Strategii”⁴⁶

Respondenci mogli wymienić dowolną liczbę kierunków działań, które – ich zdaniem – powinny zostać przeprowadzone w ramach realizacji niniejszej „Strategii”. Ankietowani

⁴⁶ Źródło: badanie ilościowe, CAWI/PAPI, N=294, wrzesień-październik 2025 r.

w największym stopniu oczekują poszerzenia oferty czasu wolnego dla młodzieży, jak również wzmocnienia systemu aktywizacji zawodowej i – szerzej – usług dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy. Ważnym oczekiwaniem są również działania na rzecz integracji międzypokoleniowej, wsparcie rodzin z dziećmi (a więc nie tylko rodzin w kryzysie), profilaktyka uzależnień, jak również szeroko rozumiana polityka senioralna.

Powyższy rozkład powinien być interpretowany w sposób umiejętny, zwłaszcza, że odniesienie się do części poruszanych zagadnień wymagało wysokiego poziomu refleksyjności, a – w niektórych przypadkach – również wiedzy eksperckiej. Warto pamiętać, że powyższe zestawienie jest oparte na deklaracjach i subiektywnych ocenach uczestników badania.

W opinii badanych działania prowadzone w ramach „Strategii” powinny być skierowane przede wszystkim do młodzieży w wieku co najmniej lat 15 (48 proc.), seniorów (28 proc.), osób z niepełnosprawnościami (26 proc.), osób w kryzysie zdrowia psychicznego (25 proc.), a także dzieci poniżej 15. roku życia (22 proc.).

Tabela 27. Korzystanie i ocena dotychczasowych usług społecznych⁴⁷

NAZWA USŁUGI	korzystanie w okresie ostatnich kilku lat	średni poziom satysfakcji w skali 1-5
taksówka dla seniora	21%	4,03
opaska bezpieczeństwa dla seniorów	21%	3,99
Kościański Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży	13%	3,52
opieka wytnieniowa	13%	3,42
asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	11%	3,28

Uczestnicy pomiaru najczęściej korzystali z taksówki dla seniora oraz opaski bezpieczeństwa dla seniorów. Warto podkreślić, że powyższe dwie najbardziej rozpowszechnione usługi zyskują najwyższe oceny poziomu zadowolenia odbiorców.

⁴⁷ Źródło: badanie ilościowe, CAWI/PAPI, N=294, wrzesień-październik 2025 r.

Dodajmy, że w przypadku wszystkich ww. usług oceny pozytywne przeważają nad negatywnymi.

Potrzeby wybranych grup mieszkańców – młodzież⁴⁸:

W badaniu – w świetle relacji młodzieży – powraca kilka osi problemowych: **rynek pracy i perspektywy zawodowe, mieszkalnictwo i planowanie przestrzenne, oferta czasu wolnego i infrastruktura kultury/sportu, bezpieczeństwo i zachowania ryzykowne w przestrzeni publicznej, transport i komunikacja, dostęp do usług publicznych (zwłaszcza zdrowia), informacja i partycypacja młodzieży, a także relacje i kapitał społeczny (wolontariat, sieci wsparcia).** Wypowiedzi mają charakter zarówno **diagnozy obecnego stanu**, jak i **normatywnego opisu tego, co „powinno być”**, aby młodzi chcieli tu pozostać bądź powrócić po edukacji. Wiele z nich formułuje kryteria „miasta przyjaznego młodym”.

- **Rynek pracy i perspektywy życiowe.** Najbardziej eksploatowany wątek dotyczy **deficytu miejsc pracy** (zarówno dorywczych dla młodzieży, jak i stałych, zgodnych z kwalifikacjami rodziców i absolwentów). Problem wskazywany jest dwójako: brak ofert w ogóle oraz brak ofert zgodnych z profilem (np. informatyka) oraz aspiracjami. Konsekwencją jest **planowanie migracji** do większych ośrodków (np. Poznań, Leszno) lub **niezobowiązujące deklaracje lokowania swojej przyszłości poza Kościanem**. Wskazania te pojawiają się wprost i są emocjonalnie nacechowane: młodzi mówią o „braku przyszłości” i „konieczności wyjazdu”. Brakuje większej liczby pracodawców i wysokiej jakości ofert pracy, elastycznych miejsc dorywczych dla uczniów, staży i ścieżek wejścia na rynek pracy dla młodych ludzi. Ważnym oczekiwaniem jest wsparcie procesu wchodzenia na rynek pracy (np. centrum pracy dla młodzieży, doradztwo zawodowe, mentoring, rozwój wolontariatu).
- **Mieszkalnictwo i planowanie przestrzenne.** Uczestnicy zwracają uwagę na **brak terenów pod rozwój mieszkaniowy** – w percepcji młodych „miasto jest zabudowane”, a nowe inwestycje mieszkaniowe powstają wolno lub w ograniczonej skali.

⁴⁸ Źródło: badanie jakościowe, FGI, N=6, wrzesień-październik 2025 r.

Wskazanie to łączone jest z hipotezą „wypychania” rozwoju poza granice miasta (do gminy wiejskiej) i odczuwaną trudnością w „zatrzymaniu” mieszkańców. To jeden z **kluczowych, systemowych deficytów** (obok pracy).

- **Jakość przestrzeni publicznej: infrastruktura, estetyka, rewitalizacja.** Respondenci rozpoznają **miejskie atuty estetyczne** (rynek, kamienice, zieleń, parki, tablice edukacyjne, biblioteka jako „instytucja wysokiej jakości”). Równocześnie opisują **miejsca problemowe** (np. zaniedbane ciągi piesze/jezdnie, braki koszy na obrzeżach), **niewykorzystane zasoby poprzemysłowe** (cukrownia) oraz **konieczność remontów** (np. Łazienki). W ocenie młodych, **dystrybucja inwestycji jest nierówna** (koncentracja w centrum kosztem obszarów peryferyjnych).
- **Oferta czasu wolnego: kultura, sport, „młodzież dla młodzieży”.** Młodzi respondenci dostrzegają **liczne elementy sportowe** (basen, boiska/orliki, ścieżka zdrowia; biegi, półmaraton) oraz „kulturotwórcze mikropraktyki” (spotkania z podróżnikami, biblioteka, KOK). Równolegle formułują **postulat dopasowania oferty do współczesnych zainteresowań młodzieży** (np. e-sport, wydarzenia projektowane i komunikowane przez młodych). Krytycznie oceniają **jakość/aktualność skateparku** oraz **promocję miejskich wydarzeń** – plakaty na słupach są określane jako mało skuteczne; postulowana jest **silna obecność w mediach społecznościowych** i skumulowanie informacji w jednym miejscu. Ważnym wskazaniem jest również tworzenie miejsc spędzania czasu wolnego, zwłaszcza takich, które byłyby współtworzone przez młodzież.
- **Bezpieczeństwo i zachowania ryzykowne w przestrzeni publicznej.** W niektórych lokalizacjach młodzi wskazują na **grupy zakłócające porządek, łatwy dostęp nieletnich do papierosów oraz używanie substancji psychoaktywnych** (zapach marihuany, „wieczne sytuacje nad kanałem”). Pojawia się wątek **niewystarczającej reakcji służb i deficytów infrastruktury bezpieczeństwa** (oświetlenie, bariery, monitoring). Ten obszar łączony jest z diagnozą potrzeb: **rzetelnej profilaktyki rówieśniczej, pracy ulicznej/animacyjnej i bezpiecznych miejsc spotkań.**

- **Transport, mobilność i mikromobilność.** Respondenci akcentują **dobre połączenia kolejowe** jako czynnik „otwierający” Kościan na dojazdy do większych ośrodków. Jednocześnie w mieście wskazują na **brak komunikacji miejskiej** (w tym również połączeń obszarów wiejskich z Kościanem), niewielką liczbę taksówek, **chaotycznie działające hulajnogi** (uszkodzenia, przypadkowe lokalizacje) i problemy z **prędkością/bezpieczeństwem jazdy hulajnóg po chodnikach**. Pojawia się **postulat uruchomienia małych busów** kursujących po mieście (istotny dla seniorów i osób młodszych).
- **Usługi ochrony zdrowia.** Młodzi respondenci krytycznie oceniają **dostępność i jakość obsługi** (SOR, POZ, specjaliści). Opisują **wielogodzinne kolejki, odsyłanie do Poznania, niewystarczający standard kontaktu** (telefoniczna rejestracja, krótkie wizyty, „pośpiech”), a także **negatywne doświadczenia komunikacyjne** z personelem. W tym obszarze potrzeby definiowane są jako **czasowa dostępność, godne traktowanie, lokalna dostępność specjalistów**.
- **Informacja, komunikacja i partycypacja młodzieży.** Centralnym problemem jest **nieskuteczny obieg informacji** o ofercie miasta („słupy ogłoszeniowe”, „gazetki” – jako media anachroniczne) oraz **brak „jednego miejsca” informacji**. Respondenci wskazują na **konieczność komunikacji w mediach społecznościowych** oraz **współprowadzenie kanałów przez młodych**. Krytycznie oceniane są **instytucjonalne formy reprezentacji** (Młodzieżowa Rada Miasta) – uczestnicy mają poczucie, że **„głos nie jest brany pod uwagę”**. Z drugiej strony, **dobrze oceniane są praktyki oddolne** (np. doświadczenia młodzieżowego sejmu w innym mieście – jako punkt odniesienia dla standardu komunikacji).
- **Kapitał społeczny: wolontariat, międzypokoleniowość, sieci wsparcia.** Wolontariat jest rozpoznawany jako **istotny zasób** (zbiórki żywności, programy międzypokoleniowe typu „wnuczek–babcia/wnuczek–dziadek”), koordynowany w znacznej mierze przez **szkoły i/lub Lokalne Centrum Wolontariatu**. Wypowiedzi pokazują zarówno **zaangażowanie**, jak i **rezerwy organizacyjne** (czasem słabe informowanie wolontariuszy o celach zbiórek). Młodzi akcentują **wartość**

bezpośrednich relacji (regularne wizyty u seniorki), co koresponduje z potrzebą **rozszerzania usług o charakterze relacyjnym**.

- **Edukacja i doradztwo (orientacja zawodowa)**. Respondenci zgłaszają **lukę w systemowym wsparciu wyborów edukacyjno-zawodowych**: po ukończeniu szkoły podstawowej/lub w końcówce liceum „brakuje kogoś, kto pomoże rozpoznać talenty i kierunki” – oczekiwane są **targi zawodów, spotkania z praktykami i bardziej personalizowane doradztwo**. Wypowiedzi wskazują potrzebę **coacha/doradcy kariery** o roli wykraczającej poza formalne zajęcia.

Z perspektywy młodzieży Kościan posiada **istotne zasoby jakościowe** (estetyka starówki, zieleni, biblioteka, infrastruktura sportowa, inicjatywy kulturalne KOK), a **lokalizacja i połączenia komunikacyjne** stanowią *atut mobilności* i integracji z rynkami pracy/edukacji w większych ośrodkach. Jednocześnie **dwa strategiczne węzły problemowe** – **rynek pracy** (niedopasowanie i niedobór ofert) oraz **mieszkalnictwo/planowanie przestrzenne** (niska podaż mieszkań/terenów, niewykorzystane obszary przemysłowe) – **kumulują presję migracyjną** i budują przekonanie o braku długofalowych perspektyw „tu na miejscu”. W tle pojawiają się **deficyty usług publicznych** (np. obszar ochrony zdrowia), **nierównomierna dystrybucja inwestycji** (centrum–peryferie), **słaba komunikacja miejska**, **problemy porządkowe** (bezpieczeństwo, substancje), **nieskuteczna informacja** oraz **niedostateczna partycypacja młodzieży** w projektowaniu oferty.

Wybrane cytaty:

„Ale szczerze mówiąc, nie widzę siebie w przyszłości w Kościanie.”

„Biblioteka naprawdę jest świetna.”

„Jeżeli chodzi o sport, to tutaj akurat problemu nie ma.”

„Jest jeszcze wieża ciśnień.”

„Ja zgłosiłam się do programu, który nazywał się wnuczek, babcia, wnuczek, dziadek.”

„To pierwsze to będzie brak miejsca na nowe mieszkanie. W Kościanie już nie ma.”

„Mój tata też chciał zmienić pracę, to nie ma szans.”

„Zepsute drogi. Czasami są bardzo wyboiste.”

„Na obrzeżach też nie ma koszy na śmieci?”

„Bardzo dużo osób nieletnich ma dostęp do papierosów.”

Potrzeby wybranych grup mieszkańców – seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami⁴⁹:

Kościan jako miasto o dość rozwiniętej strukturze lokalnej i relatywnie dobrej bazie instytucjonalnej oferuje szereg działań skierowanych do osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami (OzN). Pomimo tego, uczestnicy badania fokusowego wskazują, że wciąż istnieje wiele barier – zarówno infrastrukturalnych, jak i komunikacyjnych – które utrudniają pełne uczestnictwo tych grup w życiu społecznym. Z rozmów wyłania się obraz mieszkańców aktywnych, zaangażowanych i gotowych do współpracy, ale jednocześnie często napotykających na systemowe przeszkody, poczucie izolacji i niedoinformowanie. Analiza ujawnia dwa główne pola potrzeb: potrzeby praktyczne i infrastrukturalne (transport, dostępność, rehabilitacja, teleopieka) oraz potrzeby emocjonalno-społeczne (kontakty, integracja, wsparcie psychiczne, poczucie sensu i przynależności). Oba aspekty łączą się, tworząc sieć wzajemnie powiązanych wyzwań, które wymagają zarówno wsparcia instytucjonalnego, jak i inicjatyw oddolnych.

- **Infrastruktura i dostępność przestrzeni publicznej.** Jednym z najczęściej powtarzających się tematów była kwestia **dostępności przestrzeni publicznej i usług miejskich**. Seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami wielokrotnie zwracali uwagę na bariery architektoniczne – brak wind, podjazdów, dostosowanych toalet, czy niewystarczającą liczbę miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami. Uczestnicy podkreślali, że **Kościan jako miasto rozwija się**, ale modernizacja przestrzeni nie zawsze idzie w parze z jej rzeczywistą dostępnością. Przykładem jest rynek, który – mimo rewitalizacji – został określony jako „zabetonowany” i pozbawiony cienia oraz miejsc odpoczynku. Takie bariery architektoniczne potęgują

⁴⁹ Źródło: badanie jakościowe, FGI, N=6, wrzesień-październik 2025 r.

poczucie wykluczenia — ograniczając możliwości uczestnictwa w życiu miejskim, a tym samym wpływając na jakość życia i dobrostan społeczny.

- **Transport i mobilność.** Kolejnym ważnym wątkiem jest **problem mobilności i dostępności transportu**. Respondenci doceniali inicjatywy miejskie takie jak darmowa taksówka dla seniorów powyżej 70. roku życia, jednak wskazywali, że **brakuje pojazdów przystosowanych do przewozu wózków inwalidzkich**. Niektórzy mieszkańcy wskazywali na konieczność **samopomocy i organizowania transportu w sposób nieformalny** — prosząc znajomych lub sąsiadów o podwózkę. Brak dostępnych i dostosowanych środków transportu nie tylko utrudnia realizację podstawowych potrzeb (wizyty lekarskie, zakupy, kontakt z urzędami), ale też ogranicza możliwości uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym miasta.
- **Dostęp do informacji i usług.** Zdecydowana większość uczestników zwracała uwagę na **niedostateczną dostępność informacji o programach i usługach społecznych**. Wskazywano na brak jednego, spójnego źródła wiedzy – mieszkańcy dowiadują się o inicjatywach przypadkiem, często „pocztą pantoflową”. Brak komunikacji między instytucjami (OPS, PCPR, Urząd Miejski) skutkuje dezorientacją – zwłaszcza wśród osób starszych i o ograniczonej sprawności poznawczej. Respondenci zgodnie podkreślali, że skuteczna polityka społeczna musi być oparta na **czytelnej, proaktywnej komunikacji oraz sieciach wsparcia lokalnego**.
- **Integracja społeczna i potrzeba relacji.** Silnym i bardzo pozytywnym wątkiem był **potrzeba kontaktu, relacji i uczestnictwa we wspólnych działaniach**. Klub Integracji Społecznej (KIS), spotkania międzypokoleniowe oraz wydarzenia organizowane przez OPS były wskazywane jako przykłady dobrych praktyk. Dla wielu seniorów i osób z niepełnosprawnościami są one **formą terapii** – przeciwdziałają izolacji, dają poczucie sensu i przynależności. Uczestnicy często opowiadali o swojej aktywności, np. wolontariacie czy współorganizacji wydarzeń. Respondenci podkreślali też wartość **integracji międzypokoleniowej**, gdzie seniorzy współuczestniczą w różnych wydarzeniach z dziećmi i młodzieżą. Tego typu aktywności postrzegane są jako **wzmacniające więzi i przywracające poczucie bycia potrzebnym**.

- **Opieka zdrowotna i wsparcie w kryzysie zdrowia psychicznego.** Zarówno seniorzy, jak i osoby z niepełnosprawnościami, wskazują na **znaczne obciążenia fizyczne i psychiczne**. Opiekunowie osób niepełnosprawnych czują się często przemęczeni i pozostawieni bez pomocy instytucjonalnej. Wśród rozwiązań pozytywnie ocenianych pojawia się **teleopieka i wsparcie OPS**, jednak wciąż istnieją braki w zakresie rehabilitacji domowej, usług psychologicznych i opieki długoterminowej.
- **Aktywność i samorealizacja.** Wielu respondentów wskazywało na znaczenie **aktywności i samorozwoju** w podtrzymaniu dobrostanu. Dla niektórych uczestnictwo w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku czy spotkaniach tematycznych jest jedyną okazją do kontaktu z innymi ludźmi. Jednocześnie zwracano uwagę na **brak dostosowania budynków**, w których odbywają się zajęcia — co w praktyce wyklucza osoby z ograniczoną mobilnością.

Analiza wypowiedzi badanych pokazuje, że seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami stanowią **aktywną, świadomą i empatyczną część społeczności lokalnej**, jednak ich potencjał jest ograniczany przez bariery systemowe i infrastrukturalne. Najważniejsze potrzeby i wyzwania można ująć w trzech wymiarach: **infrastrukturalnym** (dostosowanie przestrzeni, transportu i instytucji), **informacyjnym** (przejrzysty system komunikacji o dostępnych usługach i formach wsparcia) oraz **społecznym** (rozwój inicjatyw integrujących, wspierających relacje i przeciwdziałających osamotnieniu). Wnioski z badania wskazują, że skuteczna strategia społeczna dla Kościana powinna koncentrować się na **łączeniu opieki instytucjonalnej z lokalnymi sieciami samopomocy**, rozbudowie kanałów komunikacji oraz tworzeniu przyjaznych, inkluzywnych przestrzeni publicznych.

Wybrane cytaty:

„Nie jestem rodowitą kościanianką, ale mieszkam 50 lat tutaj. Jestem zadowolona, że coś takiego jest. Jest wyjście z domu i spotkanie nowych ludzi.”

„Jedna by się przydała, bo zdarzają się osoby, które wiedzą, że my mamy samochód i proszą, żebyśmy podwieźli osobę starszą na wózek.”

„Brak informacji. W urzędzie wygląda tak, jakby nie chciano, żeby ten petent przyszedł, żeby się pojawił.”

„Pomagamy i wolontariuszami też jesteśmy bardzo często przy jakichś zbiórkach, w szpitalu, gdzieś przy czymś, jak potrzeba.”

„Brakuje toalet publicznych. Niepełnosprawnych nie ma w ogóle.”

„Dźwigam ponad 100-kilogramowego męża. Nikt męża nie przyjmie do sanatorium.”

„Ten budynek nie jest dostosowany. Zajęcia były na najwyższym piętrze, a niektórzy musieli być wprowadzani przez rodzinę.”

„Nie każdy ma dostęp do Internetu, a większość rzeczy jest ogłaszana tylko na stronie.”

„Jest teleopieka, można porozmawiać z psychologiem, ale tylko po 75. roku życia.”

„Są ludzie, którzy sobie pomagają, ale to wszystko zależy od dobrej woli.”

„Zasoby są, tylko brakuje informacji, jak z nich skorzystać.”

„Nie ma taksówki dostosowanej do wózka, nie ma żadnego innego pojazdu.”

„Jak się coś dzieje, to dowiadujemy się od znajomych, a nie z urzędu.”

„To, że są spotkania międzypokoleniowe, to jest bardzo dobre. Dzieci uczą się szacunku, a my czujemy się potrzebni.”

„Chciałoby się, żeby te działania nie były tylko od święta, ale na co dzień.”

Potrzeby wybranych grup mieszkańców – mieszkańcy osiedli mieszkaniowych⁵⁰:

Analiza potrzeb i wyzwań społecznych mieszkańców osiedli mieszkaniowych w Kościanie ujawnia złożony obraz lokalnej wspólnoty miejskiej, w której spotykają się elementy wysokiej jakości życia codziennego z rosnącymi deficytami w obszarach usług społecznych, integracji międzypokoleniowej oraz infrastruktury publicznej. Mieszkańcy, jako uczestnicy badania fokusowego, ukazali swoje miasto jako przestrzeń relatywnie bezpieczną, spokojną i kameralną, ale zarazem pozbawioną niektórych form wsparcia i aktywizacji społecznej – szczególnie dla młodzieży oraz osób starszych z ograniczoną mobilnością. Z wypowiedzi respondentów wyłania się potrzeba **kompleksowej polityki lokalnej**, która nie tylko reagowałaby na problemy jednostek, lecz także wzmacniała więzi

⁵⁰ Źródło: badanie jakościowe, FGI, N=6, wrzesień-październik 2025 r.

społeczne, poczucie sprawczości i współodpowiedzialności mieszkańców za przestrzeń osiedlową. Wartością szczególną w tych wypowiedziach jest nacisk na lokalny wymiar życia społecznego – relacje sąsiedzkie, dostępność usług w bliskim otoczeniu oraz poczucie bezpieczeństwa, które dla mieszkańców stanowi podstawowy warunek jakości życia.

- **Bezpieczeństwo i poczucie spokoju.** Dla wielu mieszkańców Kościana podstawową wartością życia w mieście jest **spokój i bezpieczeństwo**. Respondenci akcentują brak poważnych zagrożeń, stabilność i przewidywalność środowiska osiedlowego. Wypowiedzi wskazują, że poczucie bezpieczeństwa jest kluczowym czynnikiem zadowolenia z życia codziennego. Z perspektywy mieszkańców osiedla, Kościan stanowi „miasto spokojne, gdzie niewiele się dzieje złego”.
- Jednocześnie pojawiają się głosy krytyczne, zwłaszcza w odniesieniu do percepcji młodzieży, dla której przestrzeń publiczna bywa mniej bezpieczna – szczególnie po zmroku. Ta różnica postrzegania ukazuje wyraźną **dysproporcję pokoleniową** w ocenie bezpieczeństwa, wynikającą z odmiennych wzorców użytkowania przestrzeni miejskiej. Poczucie bezpieczeństwa jest więc czynnikiem o znaczeniu symbolicznym – wyraża zadowolenie z „kameralnego” charakteru miasta, ale też ujawnia potrzebę działań prewencyjnych i integracyjnych wobec młodzieży.
- **Potrzeby infrastrukturalne i przestrzenne.** Respondenci wskazują na **niedostatki infrastruktury osiedlowej**, które bezpośrednio przekładają się na komfort życia mieszkańców. Wymieniane problemy dotyczą m.in. oświetlenia, stanu nawierzchni ulic oraz organizacji ruchu i parkowania. Zwracano uwagę, że „niektóre ulice są tak okropne” oraz że „miejsca parkingowe na terenie publicznym są luksusem, za który powinno się płacić”. Słabe oświetlenie ulic i niebezpieczne przejścia dla pieszych zostały nazwane wprost „tragedią”, co wskazuje na emocjonalny wymiar tego deficytu. To nie tylko kwestia techniczna, ale i **symbol zaniedbania osiedlowej przestrzeni wspólnej** – przestrzeni, która w codziennym doświadczeniu mieszkańców jest wyznacznikiem jakości relacji z miastem.
- **Dostępność usług społecznych i zdrowotnych.** W wypowiedziach respondentów powtarza się wątek potrzeby **większej integracji usług społecznych i zdrowotnych**.

Zauważają oni, że mimo istnienia poradni, doradców i psychologów, system ten działa w sposób rozproszony i niewystarczająco spójny. Zwracano uwagę na problem „silosowości instytucji”, które nie potrafią efektywnie współpracować, co prowadzi do dublowania zadań lub do „dziur w systemie”, w których mieszkańcy pozostają bez pomocy. Istotnym elementem tych wypowiedzi jest poczucie, że mieszkańcy oczekują **dostępnych i zintegrowanych form wsparcia** – w szczególności w zakresie zdrowia psychicznego. Wskazywano, że brakuje „psychologa dla młodzieży” oraz że „psychiatria dziecięca w Polsce praktycznie nie istnieje”. W tym kontekście mieszkańcy postrzegają Kościan jako miejsce z potencjałem rozwoju usług, ale też jako przestrzeń, w której potrzebne są konkretne inwestycje społeczne.

- **Potrzeby młodzieży.** Jednym z najsilniejszych wątków badania jest **deficyt oferty dla młodzieży w wieku 15–20 lat**. Respondenci wyraźnie wskazują, że po okresie dzieciństwa następuje luka w dostępie do aktywności kulturalnych, sportowych i społecznych. Dzieci mają „dużo zajęć”, natomiast młodzież „nie ma gdzie się podziać”, co prowadzi do grupowania się w przestrzeniach publicznych i w konsekwencji – do zachowań, postrzeganych przez dorosłych jako problemowe.
- Ta luka generacyjna stanowi istotne wyzwanie społeczne: z jednej strony wskazuje na brak systemowych rozwiązań, z drugiej – na potrzebę **tworzenia miejsc spotkań i integracji międzypokoleniowej**. Z wypowiedzi wynika, że młodzież „odpływa” z miasta – co można interpretować jako symboliczne poczucie ograniczonych perspektyw rozwoju lokalnego.
- **Relacje społeczne i kapitał sąsiedzki.** Respondenci wielokrotnie podkreślali wartość **bliskości społecznej** i znajomości sąsiedzkiej. W porównaniu z dużymi miastami Kościan jawi się jako przestrzeń, w której „ludzie się znają, sąsiedzi rozmawiają, nie ma dużej rotacji”. Relacje te budują poczucie lokalnej wspólnoty i bezpieczeństwa, są stabilne, ale często nieprzekraczające najbliższego kręgu. Brak silnych form organizowania się mieszkańców wokół wspólnych spraw wskazuje na **niski poziom samoorganizacji społecznej**. Jednocześnie w badaniu pojawia się wątek animatorów

i działań środowiskowych (OSL), które – zdaniem prowadzących i uczestników – mogą odgrywać kluczową rolę w animowaniu więzi i lokalnej aktywności

- **Integracja międzypokoleniowa.** Kwestia **dialogu międzypokoleniowego** została wyraźnie wskazana jako jedno z kluczowych wyzwań. Respondenci zauważają, że relacje między młodszymi i starszymi mieszkańcami słabną, m.in. z powodu „postępu technologicznego” i odmiennych stylów życia. Starsze pokolenie często czuje się niezrozumiane lub pomijane, podczas gdy młodsze – zbyt obciążone cyfrowym światem, by wchodzić w kontakt z seniorami. Wypowiedzi te pokazują, że mieszkańcy widzą w integracji międzypokoleniowej **potencjał budowania wspólnoty miejskiej**. Wymaga to jednak pośrednictwa instytucji i świadomego planowania przestrzeni, w których różne grupy wiekowe mogą się spotykać i współdziałać.
- **Dostępność kultury i usług lokalnych.** Pozytywnie oceniana jest **oferta kulturalna i społeczna miasta**, która – zdaniem uczestników – w ostatnim czasie „ruszyła”. Mieszkańcy zauważają większą liczbę wydarzeń, spotkań i imprez, co wzmacnia poczucie wspólnoty i integracji. Wysoko oceniono też **dostępność instytucji publicznych** – „wszystko można załatwić na miejscu”, co sprzyja lokalnemu zadowoleniu z życia. Mimo tych pozytywów, pojawia się również świadomość, że część instytucji „już nie ma” – np. „gazownia” czy delegatura urzędu wojewódzkiego – co powoduje poczucie marginalizacji w relacji z większymi ośrodkami.
- **Wyzwania finansowe i oczekiwania wobec miasta.** Respondenci rozumieją, że **realizacja usług społecznych wiąże się z kosztami**, jednak wskazują, że w przeszłości – w ramach projektów unijnych – usługi te były darmowe, co „buduje oczekiwania ludzi”. Wypowiedzi sugerują potrzebę edukacji społecznej w zakresie współfinansowania usług publicznych oraz wzmocnienia odpowiedzialności obywatelskiej za lokalny system wsparcia. W tym kontekście Kościan jawi się jako miasto z wysokimi aspiracjami społecznymi, ale również z napięciem między oczekiwaniami mieszkańców a realnymi możliwościami budżetu samorządowego.
- **Zmiana filozofii polityki społecznej – od problemów do zasobów.** W końcowych fragmentach badania pojawia się refleksja nad kierunkiem rozwoju miasta: **odejście**

od myślenia problemowego ku podejściu zasobowemu. Mieszkańcy – odpowiadając na pytania badacza – wyrażają potrzebę, aby lokalna strategia skupiała się na jakości życia, a nie tylko na grupach deficytowych. „Nie chodzi o to, żeby tylko biedni korzystali, ale żeby wszyscy mieli coś z tego” – to ważny sygnał zmiany świadomości mieszkańców, którzy dostrzegają znaczenie wspólnotowego charakteru polityki społecznej.

Analiza ujawnia obraz Kościana jako miasta o **dużym potencjale społecznym**, ale też z rosnącą świadomością barier i wyzwań. Wśród najistotniejszych zidentyfikowanych potrzeb i problemów znajdują się: **wzmocnienie Integracji usług społecznych i zdrowotnych**, zwłaszcza w zakresie zdrowia psychicznego, **stworzenie oferty dla młodzieży** – jako kluczowego czynnika przeciwdziałania alienacji i odpływowi młodych ludzi, **poprawa infrastruktury osiedlowej** – oświetlenia, przejść dla pieszych, miejsc parkingowych, **wspieranie relacji sąsiedzkich i międzypokoleniowych** – poprzez działania animacyjne i organizowanie społeczności lokalnych oraz **edukacja społeczna dotycząca finansowania usług publicznych** – by mieszkańcy rozumieli mechanizmy współodpowiedzialności. Kościan w ocenie mieszkańców pozostaje miejscem spokojnym, z silnym poczuciem lokalności, jednak potrzebuje nowej jakości w zakresie spójnej polityki społecznej i przestrzeni dla aktywności obywatelskiej. Wyzwania te dotyczą nie tylko infrastruktury, lecz także mentalności i wzajemnych oczekiwań między mieszkańcami a instytucjami.

Wybrane cytaty:

„Myślę, że jest troszkę słabo oświetlone, właśnie te boczne osiedla.”

„Przejścia dla pieszych to tragedia.”

„Spokojne, bezpieczne miasto. Nic się nie dzieje, żeby się człowiek bał.”

„Młodzież jest taka zaniedbana mocno w tym mieście i dlatego ona odpływa.”

„Miejsca parkingowe na terenie publicznym to teraz luksus.”

„Ludzie się znają, chociażby na osiedlach, sąsiedzi, w dużych miastach wygląda to inaczej.”

„Brak dostępu do młodzieży powyżej 15 roku życia, bo nie mają gdzie się podziać.”

„Psycholog dla młodzieży by się przydał, bo już jest nie tak.”

„Życie kulturalne ruszyło, jest więcej imprez i spotkań społecznych.”

„Dialog międzypokoleniowy mógłby być lepszy, technologia nas trochę podzieliła.”

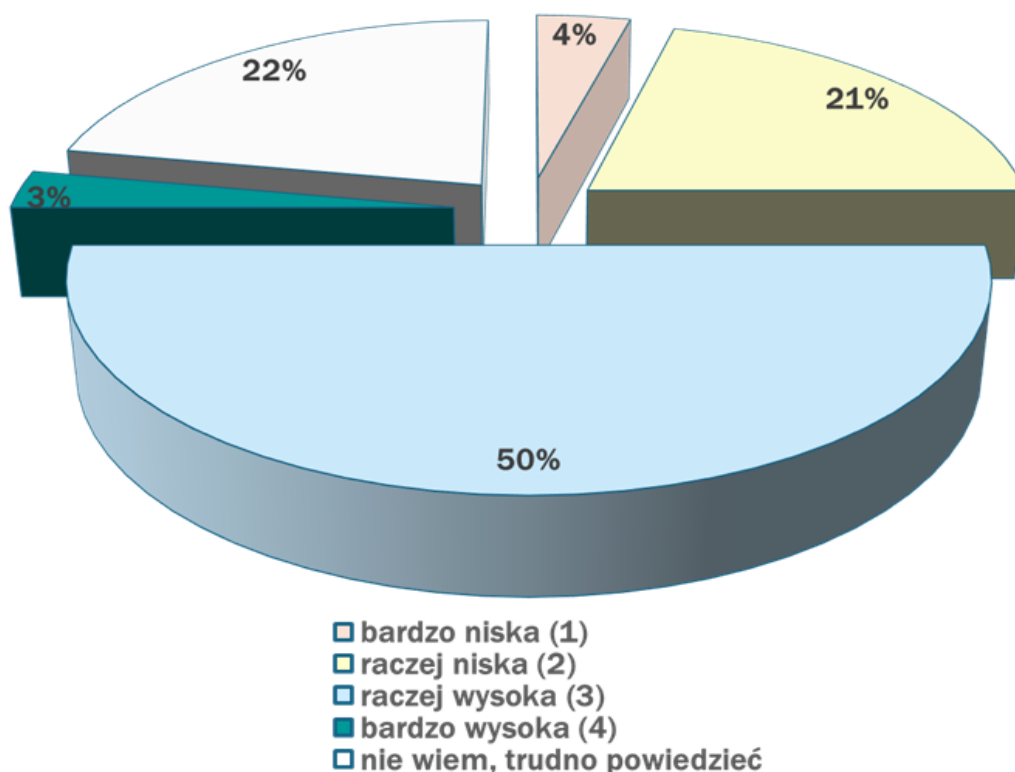
„Kościan to małe miasto, ale takie, że wszystko można załatwić na miejscu.”

„Nie chodzi o to, żeby tylko jedna grupa korzystała, tylko żeby wszyscy mieli dostęp.”

2.10. Ocena jakości życia w Kościanie

Ocena jakości życia była jednym z istotnych zagadnień, poruszanych podczas badania ankietowego, zrealizowanego w ramach diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej. Poniżej prezentujemy najważniejsze ustalenia, płynące ze wspomnianego sondażu.

Wykres 28. Ocena jakości życia w Kościanie⁵¹

⁵¹ Źródło: badanie ilościowe, CAWI/PAPI, N=294, wrzesień-październik 2025 r.

Pojęcie jakości życia nie jest jednoznacznie zdefiniowane w naukach społecznych. W tym miejscu można przywołać wiele sposobów ujęcia tego terminu, które dość znacznie się różnią (choć nie zawsze są wzajemnie sprzeczne), np. nieco inne podejście do tego zagadnienia prezentują socjologowie, psychologowie, ekonomiści, przedstawiciele nauk medycznych, czy specjaliści z obszaru polityki społecznej. Na potrzeby tego opracowania można przyjąć, że pomiar jakości życia oznacza próbę odpowiedzi na pytanie o poziom rozwoju społeczno-ekonomicznego, a także ocenę zadowolenia z życia – w różnych aspektach, w tym w odniesieniu do stopnia zaspokojenia potrzeb lokalnych (np. poprzez świadczenie usług publicznych). Z jednej strony może oznaczać próbę poszukiwania możliwie obiektywnych wskaźników jakości życia (tj. na podstawie danych zastanych), z drugiej – odwołanie się do subiektywnych przekonań mieszkańców (mierzonych na podstawie badań deklaracyjnych).

W świetle badań ankietowych 53 proc. badanych uważa, że jakość życia w mieście jest wysoka, natomiast co czwarty mieszkaniec formułuje ocenę negatywną. Średnia w skali czterostopniowej (1 = „niska jakość życia”, 4 = „wysoka jakość życia”) wynosi 2,68, co jest równoznaczne z oceną ulokowaną w pobliżu „środka” czterostopniowej skali. Na uwagę zasługuje niski poziom polaryzacji uzyskanych wyników, a więc zdecydowana przewaga ocen umiarkowanych (pozytywnych lub negatywnych) nad skrajnymi. O wysokiej jakości życia najczęściej przekonane są osoby zamieszkujące w Kościanie od urodzenia (61 proc.), badani o wysokim poziomie poczucia sprawczości (67 proc.), ankietowani zadowoleni z relacji sąsiedzkich (61 proc.), respondenci podejmujący przynajmniej jedną formę aktywności społecznej (61 proc.), osoby, które czują się bezpiecznie na terenie Kościana (62 proc.), badani z wykształceniem wyższym (65 proc.) oraz pracownicy etatowi (68 proc.). Szczególnie niska ocena jakości życia w Kościanie występuje wśród osób, które definiują kondycję ekonomiczną swoich gospodarstw domowych jako trudną – 48 proc. badanych w tej grupie formułuje krytyczną opinię na ten temat.

Tabela 29. Ocena jakości usług oferowanych przez miejscowe instytucje lub organizacje⁵²

	bardzo źle (1)	raczej źle (2)	średnio, ani dobrze, ani źle (3)	raczej dobrze (4)	bardzo dobrze (5)	nie wiem, trudno powiedzieć	ŹŁE (1+2)	DOBRE (4+5)	średnia w skali 1-5
przedszkola	0%	3%	7%	33%	28%	29%	3%	61%	4,21
szkoły podstawowe	3%	4%	10%	37%	22%	24%	7%	59%	3,95
szkoły ponadpodstawowe	1%	3%	11%	34%	15%	36%	4%	49%	3,94
kluby malucha i kluby dziecięce	1%	3%	9%	23%	14%	50%	4%	37%	3,93
oferta kulturalna (np. zajęcia, wydarzenia...)	1%	6%	17%	40%	19%	17%	7%	59%	3,85
pomoc społeczna	2%	7%	14%	24%	20%	33%	9%	44%	3,8
oferta sportowo- rekreacyjna	1%	6%	22%	37%	16%	18%	7%	53%	3,75
wsparcie rodzin w trudnej sytuacji życiowej	1%	4%	18%	27%	11%	39%	5%	38%	3,69
oferta dla seniorów	2%	9%	16%	31%	11%	31%	11%	42%	3,59
oferta spędzania czasu wolnego	4%	12%	24%	34%	9%	17%	16%	43%	3,39
usługi dla osób z niepełnosprawnościami	2%	11%	23%	20%	7%	37%	13%	27%	3,3
wzmocnianie aktywności społecznej mieszkańców	1%	12%	23%	21%	6%	37%	13%	27%	3,3
praca miejscowej policji	8%	13%	24%	26%	10%	19%	21%	36%	3,21
działania na rzecz promocji zdrowia i zdrow. trybu życia	3%	11%	35%	23%	3%	25%	14%	26%	3,17
usługi dla bezrobotnych, aktywizacja zawodowa	7%	11%	20%	15%	5%	42%	18%	20%	3,02
usługi ochrony zdrowia	9%	20%	30%	19%	5%	17%	29%	24%	2,89
transport zbiorowy, komunikacja publiczna	28%	25%	16%	7%	3%	21%	53%	10%	2,12

Ankietowani mieszkańcy oceniali jakość usług społecznych w wyszczególnionych obszarach, posługując się skalą od 1 do 5. Badani mieszkańcy Kościana formułują relatywnie wysokie oceny jakości usług edukacyjnych (szkół i przedszkoli) i opiekuńczych dla małych dzieci, ponadto dość pozytywne opinie formułowano względem oferty

⁵² Źródło: badanie ilościowe, CAWI/PAPI, N=294, wrzesień-październik 2025 r.

kulturalnej, pomocy społecznej, jak również możliwości uprawiania sportu i rekreacji. Najwięcej wątpliwości budzą: transport i komunikacja zbiorowa, jakość usług ochrony zdrowia, a także aktywizacja zawodowa i wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy.

Warto zaznaczyć, że jakość oferty miejscowych przedszkoli najbardziej pozytywnie oceniają osoby najbardziej zainteresowane, a więc osoby w wieku 30-39 lat (79 proc.) oraz rodzice (85 proc.). Podobną zależność odnotowano w przypadku oceny pracy szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Co ciekawe, oferta dla seniorów zyskuje najwyższe oceny wśród badanych w wieku co najmniej 60 lat (58 proc.).

W kontekście inwestycji lub działań rozwojowych ankietowani mieszkańcy oczekują przede wszystkim dalszej rozbudowy i modernizacji sieci dróg i chodników (55 proc.), przyciąganie inwestorów tworzących nowe miejsca pracy (31 proc.), poprawy stanu transportu i komunikacji zbiorowej (29 proc.), a także rozbudowy i poprawy stanu ścieżek rowerowych (26 proc.).

Respondenci odpowiadali również na pytania otwarte o mocne i słabe strony życia w Kościanie. Najczęściej wskazywane mocne strony Kościana to:

- **Dogodne położenie geograficzne** – położenie w bliskości Poznania, przy trasie S5, dobra lokalizacja, obwodnica,
- **Dobre skomunikowanie** – linia kolejowa, PKP, PKS, szybki dojazd do Poznania i Leszna, dobre drogi,
- **Bezpieczeństwo i spokój** – bezpieczne miasto, spokojne, cisza,
- **Zieleń i walory przyrodnicze** – parki, rzeka Obra, tereny zielone, ścieżki rowerowe, przyroda,
- **Bogata historia i tradycja** – historia, zabytki, dziedzictwo kulturowe, ratusz, wieża ciśnień,
- **Atrakcyjne środowisko życia** – czyste, zadbane, ładne miasto, estetyczny rynek,
- **Dobrze rozwinięta infrastruktura miejska** – drogi, chodniki, basen, stadion, dom kultury, biblioteka,

- **Rozwinięta infrastruktura edukacyjna i przedszkolna** – szkoły, przedszkola, oferta edukacyjna, ośrodki dla dzieci,
- **Dostęp do opieki zdrowotnej** – szpital, przychodnie, poradnie, ośrodek rehabilitacji,
- **Oferta sportowa i rekreacyjna** – basen, ścieżki rowerowe, korty, skatepark, wydarzenia sportowe,
- **Aktywne życie kulturalne** – wydarzenia kulturalne, festyny, koncerty, KOK,
- **Lokalny charakter** – małe miasto, wszędzie blisko, znani sąsiedzi, swojskość
- **Społeczność lokalna i aktywność mieszkańców** – wolontariat, działania społeczne, zaangażowanie, kapitał ludzki,
- **Dostępność usług i handlu** – sklepy, galerie, centra handlowe, oferta usługowa,
- **Zrównoważony rozwój i czystość** – dbałość o porządek, czyste ulice, zadbana przestrzeń,
- **Władze i zarządzanie miastem** – prężne władze, burmistrz ze świeżym spojrzeniem,
- **Możliwości rozwoju i inwestycji** – potencjał rozwoju, tereny pod inwestycje, przedsiębiorczość,
- **Bliskość dużych miast: Poznania i Leszna** – możliwość pracy i współpracy
- **Poczucie wspólnoty** – mieszkańcy się znają, są pomocni, zżyte społeczeństwo

Odpowiedzi na pytanie o mocne strony Kościana ukazują, jak mieszkańcy postrzegają swoje miasto w kategoriach wartości, przywiązania i codziennych doświadczeń. Wskazania te odzwierciedlają nie tylko obiektywne cechy przestrzeni miejskiej, lecz także symboliczne znaczenia przypisywane miejscu zamieszkania – a więc istotny element lokalnej tożsamości. Najczęściej wymienianą mocną stroną Kościana jest jego dogodne położenie i dobra komunikacja. Mieszkańcy wielokrotnie podkreślali bliskość trasy S5, linii kolejowej oraz łatwy dojazd do Poznania i Leszna. Kościan jest postrzegany jako miasto, które czerpie korzyści z bliskości dużych aglomeracji, zachowując jednocześnie spokojny, lokalny charakter.

Drugą dominującą kategorią są wypowiedzi dotyczące bezpieczeństwa i spokoju. Mieszkańcy opisują Kościan jako miejsce bezpieczne, wolne od poważnych zagrożeń i przestępczości, w którym można spokojnie wychowywać dzieci.

Wielu respondentów wymienia tereny zielone, parki i rzekę Obrę jako kluczowe walory Kościana. Przyroda stanowi nie tylko atut wizualny, ale i emocjonalny – jest przestrzenią odpoczynku i codziennych spotkań. Mieszkańcy traktują zieleni jako symbol jakości życia – znak, że miasto dba o środowisko i komfort mieszkańców.

Silnie obecny w odpowiedziach jest również motyw historii i tradycji – Kościan jawi się jako miasto o bogatym dziedzictwie, w którym przeszłość stanowi źródło dumy. Wskazywanie na zabytki i historię jest formą symbolicznego zakorzenienia, potwierdzającego ciągłość wspólnoty lokalnej.

Z kolei odniesienia do społecznej aktywności mieszkańców (wolontariat, zaangażowanie, kapitał ludzki) pokazują, że siła miasta nie tkwi wyłącznie w infrastrukturze, ale również pewnym stopniu również w relacjach międzyludzkich.

Część respondentów dostrzega też dynamiczny rozwój infrastrukturalny i pozytywnie ocenia działania lokalnych władz. Pojawiają się opinie o „prężnie działającym samorządzie” i „nowym spojrzeniu burmistrza”. Z punktu widzenia socjologii lokalności takie wypowiedzi wskazują na zaufanie instytucjonalne – ważny element kapitału społecznego, który wzmacnia więź obywateli z miastem.

Analiza pokazuje, że mieszkańcy Kościana budują obraz swojego miasta wokół trzech kluczowych wymiarów: **przestrzennego** (dogodna lokalizacja i dobra komunikacja), **społecznego** (bezpieczeństwo, spokój, zżyta wspólnota) oraz **środowiskowego i kulturowego** (zieleni, dziedzictwo, estetyka, życie kulturalne). Kościan jawi się jako miasto równowagi – łączące nowoczesność z tradycją, dynamikę rozwoju z potrzebą stabilności. W ujęciu socjologicznym można mówić o lokalnym modelu „dobrego do życia miasta”, w którym przestrzeń, relacje społeczne i pamięć historyczna współtworzą spójną tożsamość miejską.

Z kolei najczęściej wskazywane słabe strony Kościana to:

- **Trudności na lokalnym rynku pracy** – brak pracy, niskie zarobki, brak inwestorów, „odpływ młodych”, brak dużych zakładów pracy, zamykające się firmy,
- **Komunikacja miejska** – brak autobusów, słaba komunikacja z gminami,
- **Zły stan infrastruktury drogowej i chodników,**
- **Brak miejsc spotkań** – kawiarni, miejsc życia społecznego,
- **Mało atrakcyjna oferta dla młodzieży** - „brak rozrywki”, „brak klubów”, „brak zajęć pozalekcyjnych”,
- **Niska jakość opieki zdrowotnej** – niska dostępność lekarzy specjalistów, lekarza pierwszego kontaktu,
- **Starzejące się społeczeństwo / odpływ młodych mieszkańców** - „młodzi wyjeżdżają”, „miasto się starzeje”,
- **Problemy społeczne (ogólnie),**
- **Uboga oferta wydarzeń kulturalnych i rozrywki** - „mało imprez plenerowych”, „brak kina”,
- **Zły stan czystości i estetyki miasta** - „brudne ulice”, „śmieci”, „nieuporządkowana przestrzeń”,
- **Zbyt duży ruch samochodowy, hałas** - „korki”, „za duży ruch”, „problemy z rondami”,
- **Brak integracji miasta i gminy** - „rozdzielenie miasta i gminy”, „brak współpracy”,
- **Niewykorzystany potencjał przyrodniczy** - „niewykorzystane tereny zielone”, „brak parków i ścieżek rowerowych”.

Analiza odpowiedzi na pytanie o słabe strony Kościana ukazuje zbiorowy obraz lokalnych problemów widzianych z perspektywy codziennych doświadczeń mieszkańców. Odpowiedzi tworzą realistyczny, miejscami krytyczny portret miasta – skupiony wokół kwestii pracy, komunikacji i jakości życia. Zawarte w nich treści odzwierciedlają poczucie niespełnienia aspiracji rozwojowych oraz niedopasowania miejskich struktur do współczesnych potrzeb społecznych.

2.11. Ocena stopnia partycypacji społecznej i kapitału społecznego

Jednym z wyznaczników aktywności społecznej jest liczba organizacji pozarządowych. Według danych zamieszczonych na oficjalnej stronie Urzędu Miejskiego w Kościanie liczba organizacji pozarządowych wynosi 29 (w tym 13 stowarzyszeń)⁵³. Według danych GUS liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców Gminy Miejskiej Kościan wynosi 45. Jest to wynik niższy od wartości dla kraj i województwa, a także gminy Złotów, natomiast wyższa od parametrów powiatowych oraz na tle gmin: Turek i Wągrowiec.

Tabela 30. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców⁵⁴

Jednostka administracyjna	2020	2021	2022	2023	2024
POLSKA	40	41	43	46	47
WIELKOPOLSKIE	41	42	43	46	48
Powiat kościański	33	33	35	37	38
Kościan	39	40	41	44	45
Turek	34	35	37	39	41
Wągrowiec	29	31	33	36	37
Złotów	41	43	47	55	55

Lokalny samorząd inicjuje działania wspierające organizacje pozarządowe w oparciu o przyjmowany corocznie „Program Współpracy Gminy Miejskiej Kościan z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”. Należy nadmienić, że przedmiotowy dokument jest poddawany konsultacjom społecznym przed przyjęciem przez Radę Miejską. W 2025 roku zaplanowano przeznaczyć na działania wspierające organizacje pozarządowe co najmniej 2 649 360 zł. Program współpracy z organizacjami „trzeciego sektora” na 2025 rok obejmuje zadania publiczne w zakresie:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,

⁵³ Źródło: <https://www.koscian.pl/Organizacje.html>, data dostępu: 16.06.2025 r.

⁵⁴ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- rekreacji, turystyki i krajoznawstwa,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego⁵⁵.

W 2024 roku Miasto dofinansowało w formie wspierania i powierzenia zadań publicznych (w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) projekty/zadania na łączną kwotę 2 415 398 zł. Największą kwotę przeznaczono na realizację zadania w zakresie organizowania i świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (1 470 398 zł). Ważną pozycję w budżecie Gminy Miejskiej Kościan stanowiły również wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, na które przeznaczono 765 tys. zł⁵⁶.

Kolejnym istotnym wskaźnikiem, na podstawie którego można zdiagnozować poziom kapitału społecznego oraz partycypacji społecznej jest frekwencja wyborcza.

Tabela 31. Frekwencja wyborcza (%)⁵⁷

Jednostka terytorialna	Wybory samorządowe (wójtów, burmistrzów, prezydentów) (2018) – I tura	Wybory parlamentarne - sejm (2019)	Wybory Prezydenta (2025) – II tura	Wybory parlamentarne - sejm (2023)	Wybory samorządowe (wójtów, burmistrzów, prezydentów) (2024) – I tura
POLSKA	54,9	61,74	71,63	74,38	51,99
WIELKOPOLSKIE	55,93	62,95	71,60	76,1	52,27
Powiat kościański	54,02	59,86	69,49	75,58	50,53
Kościan	55,24	65,35	73,83	79,36	53,72

⁵⁵ Źródło: Uchwała nr IX/61/24 Rady Miejskiej Kościana z dnia 21 listopada 2024 r. w sprawie Programu współpracy Gminy Miejskiej Kościan z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025, Kościan, 2024, str. 4-7

⁵⁶ "Raport o stanie Gminy Miejskiej Kościan za 2024 rok", Kościan, 2025, str. 132

⁵⁷ Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza, <https://pkw.gov.pl/>, data dostępu: 16.08.2025 r.

Turek	53,53	61,32	70,50	74,29	50,94
Wągrowiec	55,37	63,26	70,13	76,04	52,57
Złotów	50,98	60,68	66,06	70,78	46,6

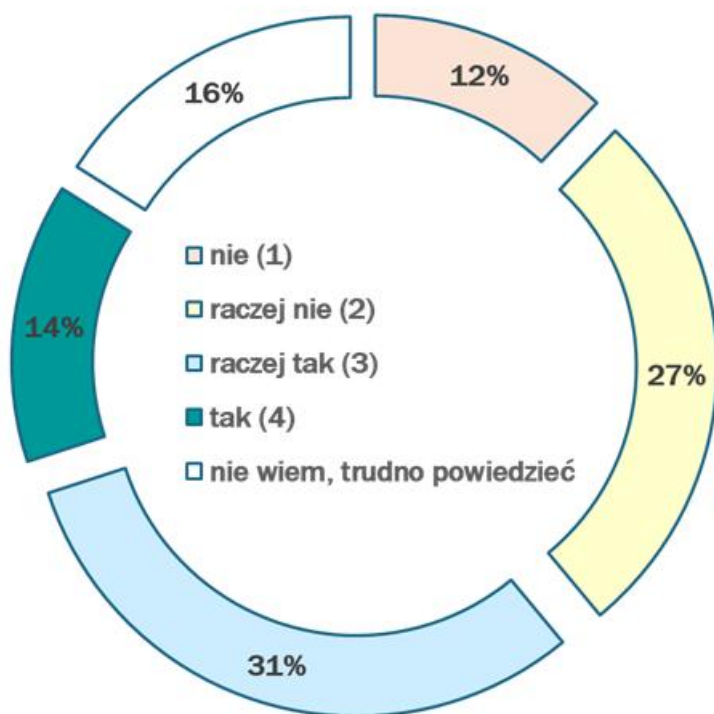
Według danych Państwowej Komisji Wyborczej mieszkańcy Gminy Miejskiej Kościan charakteryzują się wysoką aktywnością wyborczą. Przede wszystkim zwraca uwagę relatywnie wysoka frekwencja w wyborach samorządowych, zarówno w 2018, jak i w 2024 roku (na tle danych krajowych, regionalnych i powiatowych, a także w odniesieniu do gmin miejskich uwzględnionych w analizie). Dodajmy, że na wskaźniki w wyborach samorządowych mogą oddziaływać czynniki o charakterze lokalnym (np. sytuacja na miejscowej scenie politycznej). W kontekście uczestnictwa w wyborach parlamentarnych w latach 2019 i 2023 oraz prezydenckich (w 2025 r.) mieszkańcy Kościana wykazali się najwyższą frekwencją w porównaniu do wskaźników ogólnokrajowych, wojewódzkich i powiatowych oraz gmin: Turek, Wągrowiec oraz Złotów. Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że zarówno na poziomie lokalnym, jak i regionalnym czy ogólnopolskim frekwencja w kolejnych wyborach parlamentarnych (2019 i 2023 r.) zdecydowanie wzrosła.

Cennym uzupełnieniem ww. informacji są wyniki badania ankietowego z diagnozy potrzeb i potencjału pod kątem usług społecznych. 78 proc. badanych wiąże przyszłość (swoją i swojej rodziny) z Kościanem. Tego rodzaju przekonanie najczęściej wyrażają osoby o wysokim poziomie poczucia sprawczości (86 proc.), respondenci przekonani o wysokiej jakości życia w Kościanie (82 proc.), ankietowani z wykształceniem średnim (86 proc.), jak również emeryci i renciści (93 proc.). Nie jest natomiast zaskoczeniem, że w najmniejszym stopniu swoją przyszłość z zamieszkiwanym miastem wiązą najmłodsi uczestnicy badania (47 proc. wśród badanych w wieku 15-19 lat).

Dane na temat poziomu zadowolenia z relacji z sąsiadami zostały zebrane z wykorzystaniem skali pięciostopniowej (1 = „bardzo niezadowolony(a)”, 5 = „bardzo zadowolony(a)”). 67 proc. deklaruje wysoki stopień satysfakcji, 10 proc. wyraża ocenę krytyczną, zaś uzyskana średnia wynosi 3,73 – jest to rezultat ułożony nieco poniżej umiarkowanie pozytywnej kategorii odpowiedzi („4”). Szczególnie wysokie rezultaty

odnotowano wśród osób zadowolonych z jakości życia (76 proc.) oraz poziomu bezpieczeństwa w Kościanie (75 proc.).

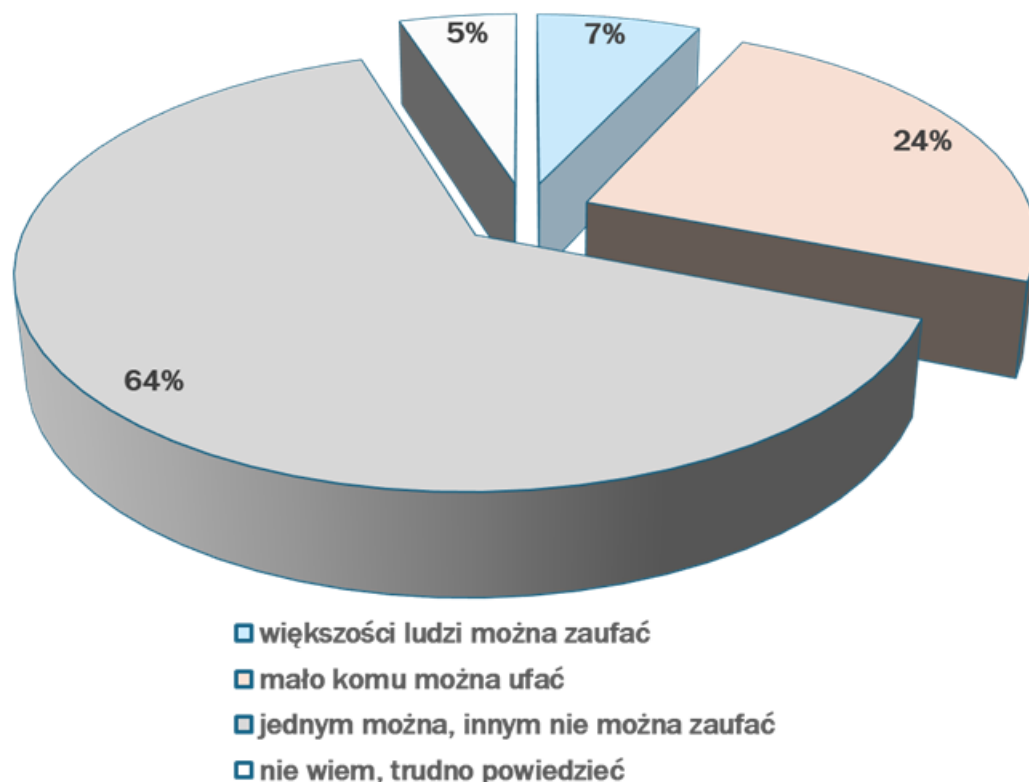
Wykres 32. Poczucie wpływu na bieg spraw lokalnych w Kościanie⁵⁸

45 proc. badanych deklaruje wysoki lub bardzo wysoki poziom poczucia sprawczości – jest to przeciętny wynik rezultatów innych pomiarów, realizowanych przez firmę LBS. Poczucie wpływu na bieg spraw lokalnych najczęściej deklarują osoby wiążące przyszłość z Kościanem (51 proc.), zadowolone z jakości życia w mieście (56 proc.), respondenci z wykształceniem wyższym (55 proc.), a także pracownicy etatowi (56 proc.).

⁵⁸ Źródło: badanie ilościowe, CAWI/PAPI, N=294, wrzesień-październik 2025 r.

Wykres 33. Zaufanie w relacjach z Innymi⁵⁹

Na tle innych badań realizowanych przez firmę LBS, odnotowany poziom zaufania w codziennych relacjach z innymi jest raczej niski. Niemal 2/3 uczestników pomiaru deklaruje, że zaufanie do innych jest uzależnione od uwarunkowań indywidualnych. 7 proc. uważa, że większości ludzi można zaufać. Niski poziom zaufania do innych deklaruje niespełna 1 na 4 badanych. Istotnie częściej na tle pozostałych uczestników badania są to osoby o niskim poziomie poczucia sprawczości (31 proc. ocen negatywnych w tej grupie ankietowanych), respondenci niezadowoleni z jakości życia (39 proc.) oraz poziomu bezpieczeństwa w mieście (57 proc.).

⁵⁹ Źródło: badanie ilościowe, CAWI/PAPI, N=294, wrzesień-październik 2025 r.

Tabela 34. Podejmowanie różnych form aktywności społecznej⁶⁰

głosowałem(am) we wszystkich lub prawie wszystkich wyborach samorządowych	62%
brałem(am) udział w publicznych spotkaniach z przedstawicielami władz lokalnych	31%
brałem(am) udział w działaniach społecznych jako wolontariusz(ka)	27%
działałem(am) lub wspierałem(a) działalność organizacji pozarządowej	24%
brałem(am) udział w zebraniach spółdzielni lub wspólnoty mieszkaniowej	21%
brałem(am) udział we wspólnych działaniach z sąsiadami	20%
dyskutowałem(am) o sprawach lokalnych w Internecie	18%
brałem(am) udział w konsultacjach społecznych w sprawach lokalnych	15%
kandydowałem(am) w wyborach samorządowych (np. do rady miejskiej)	15%
zbierałem(am) podpisy pod petycją lub interweniowałem(am) w sprawach lokalnych	12%
brałem(am) udział w protestach dotyczących spraw lokalnych	11%
działałem(am) w organizacji religijnej (np. parafialnej)	5%
podejmowałem(am) inne działania w sprawach lokalnych	2%
nie podejmowałem(am) żadnego z powyższych działań	15%

Przynajmniej jedną z form aktywności społecznej podejmowało 77 proc. badanych, co – na tle innych badań prowadzonych przez wykonawcę – można uznać za wynik przeciętny. Najwyższe odsetki osób aktywnych społecznie odnotowano wśród uczestników pomiaru wiążących przyszłość z Kościanem (81 proc.), respondentów o wysokim poziomie poczucia sprawczości (84 proc.), osób zadowolonych z jakości życia (84 proc.) oraz poziomu bezpieczeństwa w mieście (85 proc.), w grupie najstarszych uczestników badania (94 proc.), w grupie osób z wykształceniem wyższym (89 proc.), wśród pracowników etatowych (84 proc.), jak również wśród badanych pozytywnie oceniających kondycję ekonomiczną swoich gospodarstw domowych (88 proc.).

Do najczęściej podejmowanych form działalności społecznej należą: uczestnictwo w wyborach samorządowych, udział w publicznych spotkaniach z przedstawicielami władz lokalnych, wolontariat, a także - w nieco mniejszym stopniu - działalność lub aktywne

⁶⁰ Źródło: badanie ilościowe, CAWI/PAPI, N=294, wrzesień-październik 2025 r.

wspieranie organizacji „trzeciego sektora”, udział w zebraniach spółdzielni lub wspólnoty mieszkaniowej, działania sąsiedzkie oraz dyskutowanie o sprawach lokalnych w internecie.

2.12. Wizja rozwoju miasta w sferze społecznej

Kolejny rozdział zawiera wybrane informacje na temat wizji rozwoju społecznego Kościana, widzianego oczami badanych mieszkańców. Poniżej prezentujemy zestawienie cech pasujących lub niepasujących do miasta, a także pożądanych i niepożądanych w kontekście jego przyszłego rozwoju.

Tabela 35. Dopasowanie cech oraz rozkład cech pożądanych i niepożądanych⁶¹

NAZWA CECHY	NIE PASUJE (1+2)	PASUJE (3+4)	Średnia dopasowania (1-4)	cecha niepożądana	cecha pożądana	INDEKS (cecha pożądana - cecha niepożądana)
miasto o bogatej historii, tradycji i dziedzictwie kulturowym	15%	70%	3	3%	68%	65%
miasto bezpieczne	16%	70%	2,95	1%	81%	80%
przyjazne miejsce do życia	19%	69%	2,9	1%	81%	80%
miasto odpoczynku w ciszy i spokoju	22%	66%	2,84	3%	76%	73%
miasto o bogatych walorach przyrodniczych i krajobrazowych	27%	61%	2,76	3%	75%	71%
miasto zamieszkiwane przez ludzi aktywnych społecznie	25%	55%	2,74	3%	74%	71%
miasto wydarzeń kulturalnych	28%	59%	2,71	1%	78%	77%
miasto, w którym prężnie działają organizacje społeczne	30%	41%	2,59	0%	75%	74%
miasto współpracy, zaufania i pozytywnych relacji między ludźmi	37%	41%	2,46	2%	79%	78%
miasto o wysokiej jakości życia	43%	38%	2,36	2%	79%	76%

⁶¹ Źródło: badanie ilościowe, CAWI/PAPI, N=294, wrzesień-październik 2025 r.

miasto, które dynamicznie się rozwija	45%	39%	2,35	1%	79%	78%
miasto atrakcyjne turystycznie	53%	32%	2,24	5%	64%	59%
miasto, które przyciąga nowych mieszkańców	55%	27%	2,08	4%	68%	63%
atrakcyjny rynek pracy	66%	17%	1,8	1%	79%	78%

Badani mieszkańcy postrzegają Kościan przede wszystkim jako miasto o bogatej historii, tradycji i dziedzictwie kulturowym, miasto bezpieczne, przyjazne miejsce do życia oraz miasto odpoczynku w ciszy i spokoju. W nieco mniejszym stopniu ankietowani przypisują swojemu miastu takie cechy, jak bogate walory przyrodnicze i krajobrazowe, aktywność społeczna oraz organizowanie wydarzeń kulturalnych. Kościan w najmniejszym stopniu kojarzy się z rozwiniętym rynkiem pracy, przyciąganiem nowych mieszkańców, a także atrakcyjnością turystyczną. Wszystkie porównywane kategorie – w mniejszym lub większym stopniu – są identyfikowane jako pożądane w kontekście rozwoju społecznego miasta. Dwa najbardziej pożądane atrybuty, a więc wysoki poziom bezpieczeństwa oraz bycie przyjaznym miejscem do życia, są – w opinii badanych – spełnione w stopniu co najmniej zadowalającym. Tego samego nie można powiedzieć o innych cechach wskazywanych jako najbardziej pożądane. W największym stopniu dotyczy to lokalnego rynku pracy (jest to cecha bardzo pożądana, a jednocześnie najmniej pasująca do opisu obecnego stanu rzeczy w Kościanie), natomiast w nieco mniejszym – poczucie, że miasto się rozwija, a także kapitału społecznego, czyli współpracy, zaufania i dobrych relacji między ludźmi.

Jako mocne strony i zarazem potencjały rozwojowe Kościana badani mieszkańcy najczęściej wskazują:

- bliskość Poznania – 67 proc.,
- dogodne połączenia komunikacyjne z Poznaniem – 65 proc.,
- dobre położenie przy głównych szlakach komunikacyjnych – 44 proc.,
- walory przyrodniczo-krajobrazowe – 30 proc.

Z kolei do słabych stron, które mogą utrudniać rozwój Kościana ankietowani zaliczają:

- starzenie się społeczności lokalnej – 52 proc.,
- wysoki poziom bezrobocia, trudną sytuację na lokalnym rynku pracy – 35 proc.,
- utratę części kapitału ludzkiego na rzecz Poznania – 34 proc.,
- brak zaufania i trudne relacje między ludźmi – 33 proc.,
- zmniejszanie się liczby mieszkańców – 27 proc.

Najczęściej wymieniane przez mieszkańców (w pytaniach otwartych), pożądane cechy Kościana w roku 2032 to:

- **Bezpieczny** – to najczęściej powtarzane określenie; mieszkańcy chcą, by Kościan był spokojny, monitorowany i przyjazny dla dzieci oraz kobiet,
- **Zielony** – z dużą ilością terenów zielonych, parków, ścieżek rowerowych i czystym powietrzem,
- **Czysty i zadbane** – pozbawiony śmieci, z dobrze utrzymaną infrastrukturą i estetyczną przestrzenią publiczną,
- **Nowoczesny** – miasto z rozwiniętą infrastrukturą techniczną, komunikacją i dostępem do nowoczesnych usług publicznych.
- **Z dobrą komunikacją miejską** – często pojawia się potrzeba sprawnego, dostępnego transportu miejskiego,
- **Skomunikowany z gminą wiejską** – część respondentów postuluje połączenie administracyjne lub silniejszą współpracę miasta i gminy,
- **Z miejscami pracy** – rozwój gospodarczy i przemysłowy, więcej atrakcyjnych ofert pracy dla mieszkańców, zwłaszcza młodych,
- **Miasto przyjazne mieszkańcom** – dostępne usługi, empatyczne urzędy, troska o potrzeby różnych grup społecznych,
- **Miasto dla młodych** – atrakcyjne możliwości spędzania wolnego czasu, miejsca spotkań, kluby młodzieżowe, rozwój zawodowy,

- **Miasto przyjazne seniorom** – dostępna komunikacja, ławki, toalety publiczne, oferta kulturalna i zdrowotna,
- **Tętniące życiem** – bogata oferta wydarzeń kulturalnych, sportowych i rozrywkowych dla wszystkich grup wiekowych,
- **Ekologiczne** – zrównoważony rozwój, promowanie transportu rowerowego i publicznego.
- **Zintegrowane społecznie** – otwarte, tolerancyjne, solidarne, wspierające osoby starsze i z niepełnosprawnościami,
- **Miasto z dobrą edukacją** – szkoły bez przemocy i hejtu, z nowoczesnymi narzędziami, rozwijające talenty uczniów,
- **Miasto kultury** – miejsce koncertów, kina, wydarzeń, przestrzeń spotkań i integracji mieszkańców,
- **Rozwinięte gospodarczo** – przyciągające inwestorów, wspierające lokalnych przedsiębiorców, tworzące nowe miejsca pracy,
- **Przyjazne rodzinom** – z placami zabaw, bezpiecznymi ulicami i ofertą spędzania czasu dla dzieci,
- **Zrównoważony rozwój przestrzenny** – mniej betonu, więcej planowania zieleni, dróg i infrastruktury pieszo-rowerowej,
- **Miasto wspierające przedsiębiorczość lokalną** – ułatwienia dla małych firm, mniej biurokracji i niższe podatki lokalne,
- **Miejsce, w którym „chce się żyć”** – miasto oferujące dobre warunki do pracy, relaksu i rozwoju osobistego.

Pytanie o wyobrażenie Kościana w roku 2032 miało charakter projekcyjny i pozwalało respondentom wyrazić swoje **aspiracje, potrzeby i wartości związane z lokalnością**. Odpowiedzi tworzą spójny obraz **pożądanego miasta – bezpiecznego, zielonego i przyjaznego ludziom**, w którym rozwój infrastrukturalny idzie w parze z jakością życia i relacjami społecznymi.

Bezpieczeństwo jako fundament dobrego życia lokalnego. Najczęściej pojawiającym się słowem-kluczem w wypowiedziach było „bezpieczny”. Mieszkańcy wielokrotnie podkreślali potrzebę spokoju, porządku, nadzoru i zaufania społecznego. Wskazywano zarówno na kwestie bezpieczeństwa fizycznego (monitoring, ruch uliczny, czyste przestrzenie), jak i psychospołecznego – wolnego od hejtu w szkołach i poczucia zagrożenia. Bezpieczeństwo jest w tym kontekście rozumiane szeroko: jako stan umożliwiający stabilne, przewidywalne i spokojne życie codzienne. W socjologicznym ujęciu oznacza to silne zakorzenienie w wartościach wspólnotowych i potrzebę „oswojenia” przestrzeni miejskiej.

Miasto zielone, ekologiczne i czyste. Drugim dominującym wątkiem jest pragnienie życia w mieście zielonym i czystym. Wypowiedzi podkreślały rolę parków, terenów rekreacyjnych i ścieżek rowerowych jako przestrzeni spotkań i aktywności. Wskazania te odzwierciedlają rosnącą świadomość ekologiczną mieszkańców i ich oczekiwania wobec władz lokalnych w zakresie zrównoważonego planowania przestrzeni. Kościan 2032 jawi się w tych wizjach jako miasto zrównoważonego rozwoju, w którym przyroda jest integralnym elementem miasta.

Praca, komunikacja, nowoczesność. Znacząca część respondentów wiąże wizję przyszłości Kościana z rozwojem gospodarczym, inwestycjami i większą dostępnością miejsc pracy. Wypowiedzi te często są sprzężone z oczekiwaniami dotyczącymi lepszej komunikacji miejskiej – autobusy, połączenia z Poznaniem i transport przyjazny środowisku. Warto zwrócić uwagę, że praca nie jest tu rozumiana wyłącznie jako źródło utrzymania, ale jako element poczucia sensu i godności społecznej. Wypowiedzi takie jak „żeby chciało się tu żyć” czy „miasto, które daje perspektywę” pokazują, że rozwój ekonomiczny jest postrzegany jako warunek stabilizacji społecznej.

Miasto wspólnoty i dobrej jakości życia. W wielu odpowiedziach pojawia się wątek przyjazności, otwartości i tolerancji. Kościan w 2032 roku ma być miastem, w którym ludzie czują się wysłuchani i szanowani – zarówno młodzi, jak i seniorzy, rodziny, przedsiębiorcy, osoby z niepełnosprawnościami. Tego typu wizje wskazują na silne pragnienie społecznej inkluzji i poczucia wspólnoty, które stanowią fundament kapitału społecznego. Istotne są

również oczekiwania mieszkańców Kościana wobec rozwoju kultury lokalnej – kina, kawiarnie, koncerty, przestrzeń wspólnego spędzania czasu. Kościan w 2032 roku powinien być miastem, w którym można zarówno pracować, jak i odpoczywać, a przestrzeń publiczna sprzyja interakcjom społecznym.

Zebrane odpowiedzi układają się w obraz Kościana jako miasta zrównoważonego i wspólnotowego, w którym techniczny rozwój łączy się z troską o relacje społeczne i środowisko. Mieszkańcy marzą, aby Kościan był przyjaznym do życia miastem – czystym, zielonym, bezpiecznym, oferującym dobrą pracę i poczucie przynależności. Z socjologicznego punktu widzenia wskazuje to na potrzebę równowagi między rozwojem a tożsamością lokalną. Kościan 2032 w oczach badanych to miasto, które rozwija się w sposób odpowiedzialny, włączający i oparty na zaufaniu społecznym.

II. Część strategiczno-operacyjna

3. Analiza strategiczna

Niezmierznie istotnym elementem niniejszego opracowania jest analiza strategiczna. Na podstawie danych opublikowanych w poprzednich rozdziałach przygotowana została synteza powyższych informacji, z wykorzystaniem metody SWOT, a więc z podziałem na mocne i słabe strony Gminy Miejskiej Kościan, a także szanse i zagrożenia w perspektywie rozwojowej. Informacje przedstawione w poniższej tabeli mogą stanowić punkt wyjścia dla określenia ram lokalnej polityki społecznej, z uwzględnieniem takich obszarów, jak np. pomoc społeczna, jakość życia, kultura, edukacja publiczna, bezpieczeństwo, rynek pracy i rozwój przedsiębiorczości, poziom zaangażowania w życie lokalnej wspólnoty.

Tabela 36. Analiza SWOT (mocne i słabe strony, a także szanse, zagrożenia)⁶²

Mocne strony	Słabe strony
- bliskość Poznania, połączenia komunikacyjne z Poznaniem - tereny zielone i rekreacyjne	- depopulacja, zmniejszanie się liczby mieszkańców - starzenie się społeczeństwa, zwiększanie się udziału seniorów w populacji

⁶² Synteza na podstawie wszystkich źródeł, cytowanych w tym opracowaniu

- wysoka ocena jakości usług edukacyjnych, w tym szkół i przedszkoli (na podstawie wyników badań ankietowych) - wysoka ocena jakości usług kulturalnych (na podstawie wyników badań ankietowych) - wysoka liczba uczestników wydarzeń kulturalnych - wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa - wysoka frekwencja wyborcza - wiązanie przyszłości z Kościanem przez liczną grupę mieszkańców (78 proc.)	- niska ocena jakości usług transportu i komunikacji zbiorowej (na podstawie wyników badań ankietowych) - trudna sytuacja na lokalnym rynku pracy (mimo niskiej stopy bezrobocia) - relatywnie wysoki zasięg korzystania z pomocy społecznej na tle kraju, regionu i powiatu - relatywnie niska liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na tle kraju i regionu - niska ocena jakości transportu i komunikacji zbiorowej - niska ocena jakości usług aktywizacji zawodowej, wspierania osób o trudnej sytuacji na rynku pracy (na podstawie wyników badań ankietowych) - niska ocena jakości usług ochrony zdrowia (na podstawie wyników badań ankietowych) - niskie lub przeciętne wskaźniki aktywności i partycypacji społecznej - narastające problemy związane z kryzysem zdrowia psychicznego
Szanse	Zagrożenia
- sprawna koordynacja i rozwój systemu świadczenia wysokiej jakości usług społecznych, skierowanych do różnych grup mieszkańców (w tym m.in. do seniorów, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi) - w tym utworzenie Centrum Usług Społecznych - uwzględnienie trendów rozwojowych w krajowej polityce społecznej w strategicznych planach rozwoju lokalnego (np. usługi społeczne, deinstytucjonalizacja) - rozwój ekonomii społecznej (tworzenie podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych oraz ich aktywne	- pogorszenie koniunktury gospodarczej (np. w związku z możliwym pogorszeniem sytuacji międzynarodowej) - trudna sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego, brak środków na inwestycje w obszarze polityki społecznej, w tym zwłaszcza zapewnienie usług publicznych dla rosnącej liczby seniorów - pogłębianie się negatywnych trendów społeczno-demograficznych, zagrożenie utratą funkcji społeczno-gospodarczych przez miasto - wstrzymanie lub zmniejszenie puli środków na

wchodzenie w rolę realizatorów lokalnych usług społecznych, promowanie idei przedsiębiorstw społecznych oraz prowadzenie zajęć edukacyjnych wśród uczniów szkół oraz uczestników Klubu Integracji Społecznej) - wzrost poziomu aktywności i partycypacji społecznej mieszkańców w życiu miasta - pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym na realizację działań w obszarze polityki społecznej - inwestowanie w kadrę profesjonalistów i inne zasoby lokalnego systemu polityki społecznej	realizację działań społecznych w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 oraz w kolejnych perspektywach finansowych UE - odpływ „kapitału ludzkiego” do innych miast lub regionów (np. do Poznania)
---	---

W tym miejscu można sformułować również kilka uwag o charakterze ogólnym. Wspomniane wyżej podejście zintegrowane do rozwiązywania problemów społecznych wiąże się z koniecznością tworzenia interdyscyplinarnej diagnozy lokalnych potrzeb, a także budowanie ścisłych powiązań różnych obszarów szeroko rozumianej polityki społecznej Kościana. Oznacza to również odejście od tradycyjnego (a więc interwencyjnego i reaktywnego) podejścia do rozwiązywania problemów społecznych na rzecz paradygmatu rozwoju społecznego oraz wdrażania nowego rodzaju sposobu organizacji usług społecznych dla różnych grup mieszkańców (nie tylko zagrożonych wykluczeniem społecznym). W tym kontekście bardzo istotne jest wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych, opartych na uruchomieniu oraz łączeniu lokalnych zasobów i potencjałów (np. miejscowe organizacje „trzeciego sektora” czy podmioty ekonomii społecznej mogą być realizatorami wysokiej jakości usług społecznych dla różnych grup mieszkańców).

Prognozowanie zmian w zakresie objętym dokumentem jest zadaniem niezmiernie trudnym, przede wszystkim ze względu na obszerność i różnorodność poruszanych zagadnień. Oznacza to również, że realizacja celów „Strategii” jest uzależniona od licznych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, wpływających lub mogących wpłynąć na wykonywanie poszczególnych zadań. „Strategia” będzie realizowana w powiązaniu z pozostałymi dokumentami programowymi, jakie obowiązują w Kościanie, a środki finansowe na realizację zaplanowanych zadań będą pochodzić nie tylko z budżetu Miasta, ale również z innych źródeł. W proces wdrażania „Strategii” w oczywisty sposób będą

zaangażowane instytucje samorządowe (w tym zwłaszcza Urząd Miejski w Kościanie oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie), ale również miejscowe organizacje pozarządowe, lokalni liderzy, grupy nieformalne, przedstawiciele różnych środowisk społecznych (interesariusze poszczególnych problemów). **Miarą sukcesu „Strategii” będzie osiągnięcie postępu w zakresie jakości życia i stopnia rozwoju społecznego, aktywności i partycypacji społecznej mieszkańców oraz funkcjonowania lokalnego systemu polityki społecznej i współpracy międzyinstytucjonalnej, przy czym sposób określenia dynamiki zmian w każdym z ww. obszarów musi być oparty na dowodach. Oznacza to konieczność odwołania się zarówno do miar obiektywnych (np. danych statystycznych), jak i wyników badań opartych na deklaracjach. Innymi słowy, oczekuje się, że do roku 2030 w Gminie Miejskiej Kościan osiągnięty zostanie postęp we wszystkich kluczowych obszarach objętych niniejszą „Strategią”.**

4. Misja, cele, kierunki działań oraz wskaźniki ich realizacji

Misją niniejszej „Strategii” jest zapewnienie rozwoju społecznego i wysokiej jakości życia mieszkańców Gminy Miejskiej Kościan poprzez sprawnie działający i nowocześnie koordynowany system usług społecznych, skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych oraz aktywizację mieszkańców i wzmocnienie kapitału społecznego.

Działania w ramach „Strategii” będą – co do zasady – adresowane do **wszystkich grup mieszkańców Gminy Miejskiej Kościan**. Na podstawie przeprowadzonych badań i analiz stwierdzono, że na szczególne potraktowanie zasługują następujące grupy docelowe: seniorzy, rodziny z dziećmi (w tym rodziny w kryzysie), osoby z niepełnosprawnościami, jak również dzieci i młodzież.

W ramach „Strategii” można wyróżnić kilka grup docelowych o charakterze instytucjonalnym, które mogą być nie tylko odbiorcami, ale również realizatorami zadań przewidzianych w ramach wspomnianego dokumentu:

- miejscowe instytucje publiczne (w tym Urząd Miejski Kościana wraz z jednostkami organizacyjnymi Miasta),

- lokalne organizacje pozarządowe lub ponadlokalne, lecz prowadzące działalność na terenie Kościana,
- podmioty ekonomii społecznej i przedsiębiorstwa społeczne,
- przedsiębiorcy,
- lokalni liderzy, grupy nieformalne (np. sąsiedzkie).

Poniżej prezentujemy strukturę operacyjnej części dokumentu. Dla wszystkich obszarów celów zaplanowanych w niniejszym dokumencie wyznaczone zostały cele strategiczne i operacyjne, a także kierunki działań oraz wskaźniki, które posłużą do oceny poziomu ich wdrażania. Kierunki działań zostały zdefiniowane w postaci celów operacyjnych. Oszacowanie stopnia realizacji tych przedsięwzięć umożliwi wprowadzenie stosownych korekt, czy uzupełnień w kolejnych latach. Wskaźniki te zostaną wykorzystane przy opracowaniu rocznych sprawozdań z realizacji „Strategii”. Poniżej zamieszczone zostały propozycje wskaźników przyporządkowanych do obszarów, w ramach których zdefiniowane zostały cele strategiczne i działania.

Główne obszary i cele strategiczne niniejszej „Strategii” zostały skonstruowane wokół trzech następujących zagadnień:

1. Wzmocnienie kapitału społecznego i spójności społecznej.
2. Zwiększenie jakości życia mieszkańców i rozwój lokalny Gminy Miejskiej Kościan.
3. Rozwój lokalnego systemu polityki społecznej oraz współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej w Gminie Miejskiej Kościan.

Tabela 37. Struktura obszaru i celu strategicznego nr 1

OBSZAR 1: WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ		
CEL STRATEGICZNY 1: Zwiększenie poziomu aktywności i uczestnictwa (różnych grup) mieszkańców w życiu społecznym		
Cel operacyjny 1.1.: Budowanie relacji i wzmocnienie kapitału społecznego		
Działania	Wskaźniki realizacji celów	Źródła weryfikacji
Prowadzenie kampanii społecznych na rzecz podejmowania różnych form aktywności społecznej, w tym	Liczba kampanii społecznych na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu Gminy Miejskiej Kościan	UM Kościana

uczestnictwa w konsultacjach społecznych, głosowania w wyborach lokalnych itp.		
Zwiększenie liczby oraz uczestnictwa mieszkańców w konsultacjach społecznych	Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych Liczba uczestników konsultacji społecznych (niezależnie od formy zbierania informacji, np. uczestnictwo w otwartych spotkaniach konsultacyjnych, przysyłanie uwag w formie elektronicznej...)	UM Kościana
Zwiększenie poziomu frekwencji w wyborach lokalnych i ponadlokalnych	Frekwencja w wyborach lokalnych i ponadlokalnych	Państwowa Komisja Wyborcza
Promocja działalności w organizacjach pozarządowych i wolontariatu	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców Liczba członków i osób wspierających działalność organizacji pozarządowych Liczba wolontariuszy Liczba zadań zrealizowanych w formie wolontariatu	Bank Danych Lokalnych GUS, UM Kościana, OPS w Kościanie, inne instytucje lokalne
Realizacja budżetu obywatelskiego	Liczba projektów zgłoszonych do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego Liczba projektów zrealizowanych w ramach budżetu obywatelskiego Suma środków wydatkowanych w ramach budżetu obywatelskiego	UM Kościana
Realizacja programu Kościańska Karta Mieszkańca	Liczba wydanych kart Liczba partnerów programu	UM Kościana
Organizacja wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych i sportowych, integrujących różne grupy mieszkańców	Liczba wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych i sportowych, integrujących różne grupy mieszkańców Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych i sportowych, integrujących różne grupy mieszkańców	UM Kościana, inne instytucje lokalne
Organizowanie konkursów na rzecz upowszechniania wiedzy o lokalnej historii i dziedzictwie kulturowym dla różnych grup mieszkańców	Liczba konkursów na rzecz upowszechniania wiedzy o lokalnej historii i dziedzictwie kulturowym dla różnych grup mieszkańców (np. dzieci, młodzieży, osób dorosłych) Liczba uczestników konkursów na rzecz upowszechniania wiedzy o lokalnej historii i dziedzictwie kulturowym dla różnych grup mieszkańców (np. dzieci, młodzieży, osób dorosłych)	UM Kościana, inne instytucje lokalne (w tym m.in. KOK, MBP w Kościanie, MR w Kościanie...)

Tworzenie nowych oraz podnoszenie jakości dotychczasowych miejsc spotkań dla mieszkańców (np. terenów zielonych, miejsc spotkań i odpoczynku, rozwiązań przestrzennych sprzyjających budowaniu relacji międzyludzkich)	Liczba nowych miejsc spotkań dla mieszkańców Liczba zrewitalizowanych miejsc spotkań dla mieszkańców	UM Kościana, inne instytucje lokalne
Cel operacyjny 1.2.: Wzmocnienie współpracy międzysektorowej, zwiększenie poziomu współpracy Gminy Miejskiej Kościan z organizacjami pozarządowymi (NGO), sektorem ekonomii społecznej oraz przedsiębiorcami		
Działania	Wskaźniki realizacji celów	Źródła weryfikacji
Organizowanie otwartych konkursów dla NGO na realizację zadań publicznych	Liczba otwartych konkursów dla NGO na powierzenie lub wsparcie zadań publicznych Liczba zrealizowanych zadań publicznych, wspartych lub powierzonych w ramach konkursów Pula środków wydatkowanych na wsparcie i powierzenie zadań publicznych w ramach konkursów	UM Kościana lokalne instytucje i organizacje pozarządowe
Zlecanie zadań publicznych w ramach inicjatywy lokalnej	Liczba projektów zgłoszonych w ramach inicjatywy lokalnej Liczba zrealizowanych projektów w ramach inicjatywy lokalnej Pula środków wydatkowanych na realizację zadań publicznych w ramach inicjatywy lokalnej	UM Kościana lokalne instytucje i organizacje pozarządowe
Zlecanie zadań publicznych w trybie „małych grantów”	Liczba projektów zgłoszonych w trybie „małych grantów” Liczba zrealizowanych projektów w trybie „małych grantów” Pula środków wydatkowanych na realizację zadań publicznych w trybie „małych grantów”	UM Kościana lokalne instytucje i organizacje pozarządowe
Wspieranie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych i podmiotów o charakterze reintegracyjnym przez Gminę Miejską Kościan	Liczba podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych	rejstry podmiotów ekonomii społecznej (np. Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu) Baza Przedsiębiorstw Społecznych (Rejestr Jednostek)

		Polityki Społecznej)
Prowadzenie i rozwój Klubu Integracji Społecznej w Kościanie	Liczba podopiecznych KIS	OPS w Kościanie
Zlecanie zadań publicznych (w tym usług społecznych) podmiotom ekonomii społecznej i przedsiębiorstwom społecznym	Liczba zadań publicznych (w tym usług społecznych) zleczanych podmiotom ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstwom społecznym Pula środków wydatkowanych na realizację zadań publicznych (w tym usług społecznych) zleczanych podmiotom ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstwom społecznym	UM Kościana, OPS w Kościanie, inne instytucje lokalne
Prowadzenie kampanii społecznych na rzecz promocji odpowiedzialności społecznej biznesu (zaangażowania podmiotów gospodarczych w lokalne sprawy społeczne)	Liczba kampanii społecznych promujących odpowiedzialność społeczną biznesu	UM Kościana, OPS w Kościanie, inne instytucje lokalne, przedsiębiorcy

Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie działań: Urząd Miejski Kościana, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie i inne instytucje lokalne

Współpraca: organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, lokalni przedsiębiorcy

Źródła finansowania: środki budżetowe Gminy Miejskiej Kościan, środki zewnętrzne (m.in. budżet państwa, środki z budżetu UE)

Tabela 38. Struktura obszaru i celu strategicznego nr 2

OBSZAR 2: ZWIĘKSZENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW I ROZWÓJ LOKALNY GMINY MIEJSKIEJ KOŚCIAN		
CEL STRATEGICZNY 2: Zwiększenie poziomu życia mieszkańców poprzez system spersonalizowanych usług społecznych oraz rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych		
Cel operacyjny 2.1.: Zapewnienie wysokiej jakości oferty w obszarach: mieszkalnictwa, ochrony zdrowia, edukacji, kultury, sportu oraz ochrony środowiska dla różnych grup mieszkańców.		
Działania	Wskaźniki realizacji celów	Źródła weryfikacji
Zwiększenie liczby mieszkań komunalnych	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	Bank Danych Lokalnych GUS UM Kościana
	Liczba mieszkań (lokali) komunalnych	
	Liczba rodzin korzystających z mieszkań (lokali) komunalnych	
Zwiększenie liczby mieszkań socjalnych	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	Bank Danych Lokalnych GUS

	Liczba mieszkań (lokalii) socjalnych Liczba rodzin korzystających z mieszkań (lokalii) socjalnych	UM Kościana
Zwiększenie dostępu do usług ochrony zdrowia	Liczba ośrodków zdrowia na 1000 mieszkańców	Bank Danych Lokalnych GUS
Realizacja programów na rzecz promocji zdrowia i zdrowego trybu życia	Liczba programów na rzecz promocji zdrowia i zdrowego trybu życia	UM Kościana, inne instytucje lokalne (w tym szkoły i przedszkola)
Realizacja programów na rzecz ochrony środowiska i edukacji ekologicznej	Liczba programów na rzecz ochrony środowiska i edukacji ekologicznej	UM Kościana, inne instytucje lokalne
Zapewnienie opieki w żłobkach lub klubach malucha	Liczba miejsc w żłobkach lub klubach malucha Liczba dzieci oczekujących na miejsce w żłobku lub klubie malucha	UM Kościana, inne instytucje lokalne
Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług przedszkoli	Liczba miejsc w przedszkolach Liczba dzieci oczekujących na miejsce w przedszkolu	UM Kościana, inne instytucje lokalne
Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług edukacyjnych	Liczba laureatów i finalistów konkursów przedmiotowych o zasięgu ponadlokalnym Średni wynik egzaminu ośmioklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego	UM Kościana, szkoły, inne instytucje lokalne Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży w szkołach	Liczba zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży w szkołach Procentowy udział uczestników zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży w ogólnej liczbie uczniów miejscowych szkół	UM Kościana, szkoły
Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług kulturalnych (w tym organizacja zajęć i wydarzeń kulturalnych)	Liczba wydarzeń kulturalnych (ogólnie) Liczba odbiorców usług świadczonych przez Kościański Ośrodek Kultury Liczba odbiorców usług świadczonych przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Kościanie Liczba odbiorców usług świadczonych przez Muzeum Regionalne im. dr. Henryka Florkowskiego w Kościanie	UM Kościana, inne instytucje lokalne (w tym m.in. KOK, MBP w Kościanie, MR w Kościanie...)

Organizacja zajęć i wydarzeń sportowych	Liczba wydarzeń sportowych	UM Kościana, inne instytucje lokalne
	Liczba uczestników wydarzeń sportowych	
	Liczba zajęć sportowych	
	Liczba uczestników zajęć sportowych	
Prowadzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego (np. świetlic środowiskowych i klubów dla dzieci i młodzieży)	- liczba placówek wsparcia dziennego (np. świetlic środowiskowych i klubów dla dzieci i młodzieży)	UM Kościana, inne instytucje lokalne
	- liczba osób korzystających z usług placówek wsparcia dziennego (np. świetlic środowiskowych i klubów dla dzieci i młodzieży)	
	- liczba osób oczekujących na przyjęcie do placówek wsparcia dziennego (np. świetlic środowiskowych i klubów dla dzieci i młodzieży)	
Cel operacyjny 2.2.: Zapewnienie kompleksowej oferty usług dla seniorów		
Działania	Wskaźniki realizacji celów	Źródła weryfikacji
Prowadzenie i rozwój Kościańskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (KUTW)	Liczba słuchaczy KUTW	Stowarzyszenie KUTW
	Liczba godzin zajęć realizowanych przez KUTW	
Prowadzenie i rozwój klubów seniora	Liczba klubów seniora	UM Kościana, inne instytucje lokalne
	Liczba uczestników klubów seniora	
Zapewnienie wysokiej jakości usług opiekuńczych	Liczba odbiorców usług opiekuńczych	OPS w Kościanie
	Liczba godzin świadczonych usług opiekuńczych	
Promowanie wolontariatu jako instrumentu wsparcia seniorów	Liczba wolontariuszy świadczących usługi na rzecz seniorów	UM Kościana, OPS w Kościanie
Prowadzenie działań na rzecz upowszechniania wiedzy na tematy senioralne, zmiana postaw i niwelowanie negatywnych stereotypów względem seniorów	Liczba działań (np. kampanii społecznych) na rzecz budowania pozytywnego wizerunku seniorów	UM Kościana, OPS w Kościanie, inne instytucje lokalne
Diagnozowanie potrzeb seniorów	Liczba badań potrzeb seniorów	UM Kościana, OPS w Kościanie
Cel operacyjny 2.3.: Stworzenie kompleksowej oferty usług dla osób z niepełnosprawnościami		
Działania	Wskaźniki realizacji celów	Źródła weryfikacji
Prowadzenie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami	Liczba działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami	UM Kościana, OPS w Kościanie, inne instytucje lokalne

	Liczba odbiorców działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami	
Zapewnienie wysokiej jakości usług opiekuńczych	Liczba odbiorców usług opiekuńczych Liczba godzin świadczonych usług opiekuńczych	OPS w Kościanie
Prowadzenie i rozwój Środowiskowego Domu Samopomocy w Kościanie dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnością intelektualną	Liczba odbiorców usług ŚDS	UM Kościana
Prowadzenie i rozwój Ośrodka Rehabilitacyjnego w Kościanie	Liczba odbiorców usług OR w Kościanie	UM Kościana
Promowanie wolontariatu jako instrumentu wsparcia osób z niepełnosprawnościami	Liczba wolontariuszy świadczących usługi na rzecz osób z niepełnosprawnościami	UM Kościana, OPS w Kościanie
Prowadzenie działań na rzecz upowszechniania wiedzy, zmiany postaw i niwelowania negatywnych stereotypów względem osób z niepełnosprawnościami	Liczba działań (np. kampanii społecznych) na rzecz upowszechniania wiedzy i budowania pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnościami	UM Kościana, OPS w Kościanie, Środowiskowy Dom Samopomocy im. Teodora Kornela Kubackiego, inne instytucje lokalne
Prowadzenie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych	Liczba budynków, w których zlikwidowane zostały bariery architektoniczne	UM Kościana
Prowadzenie i zwiększenie liczby mieszkań treningowych i wspomaganych	Liczba mieszkań treningowych i wspomaganych Liczba osób korzystających z mieszkań treningowych i wspomaganych	OPS w Kościanie
Diagnozowanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Liczba badań potrzeb osób z niepełnosprawnościami	UM Kościana, OPS w Kościanie
Cel operacyjny 2.4.: Skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych		
Działania	Wskaźniki realizacji celów	Źródła weryfikacji
Udzielanie wsparcia osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej	Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	Bank Danych Lokalnych GUS, OPS w Kościanie
Wspieranie rodzin w kryzysie	Liczba rodzin objętych pracą socjalną Liczba asystentów rodziny Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny Liczba grup wsparcia i samopomocowych	OPS w Kościanie

	Liczba odbiorców pomocy w ramach grup wsparcia i samopomocowych Liczba Punktów Konsultacyjnych Liczba odbiorców usług Punktów Konsultacyjnych	
Przeciwdziałanie przemocy domowej	Liczba programów z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej Liczba odbiorców programów z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej Liczba wdrożonych procedur „Niebieskie Karty”	OPS w Kościanie, Zespół Interdyscyplinarny
Prowadzenie działań z obszaru profilaktyki uzależnień	Liczba programów z obszaru profilaktyki uzależnień Liczba odbiorców programów z obszaru profilaktyki uzależnień Liczba osób objętych działaniami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	UM Kościana, OPS w Kościanie, MKRPA
Prowadzenie działań na rzecz aktywizacji zawodowej i wsparcia osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy	Liczba osób objętych wsparciem w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (staże, prace interwencyjne, itp.) Liczba osób korzystających z poradnictwa zawodowego Stopa bezrobocia (w powiecie kościańskim) Liczba zarejestrowanych bezrobotnych Liczba uczestników Klubu Integracji Społecznej w ramach aktywizacji zawodowej	PUP w Kościanie, Bank Danych Lokalnych GUS, OPS w Kościanie
Prowadzenie programu „Karta Dużej Rodziny”	Liczba rodzin korzystających z „Karty Dużej Rodziny”	OPS w Kościanie

Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie działań: Urząd Miejski Kościana, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie i inne instytucje lokalne

Współpraca: organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, lokalni przedsiębiorcy

Źródła finansowania: środki budżetowe Gminy Miejskiej Kościan, środki zewnętrzne (m.in. budżet państwa, środki z budżetu UE)

Tabela 39. Struktura obszaru i celu strategicznego nr 3

OBSZAR 3: ROZWÓJ LOKALNEGO SYSTEMU POLITYKI SPOŁECZNEJ ORAZ WSPÓŁPRACY MIĘDZYINSTYTUCJONALNEJ I MIĘDZYSEKTOROWEJ W GMINIE MIEJSKIEJ KOŚCIAN		
CEL STRATEGICZNY 3: Zapewnienie sprawnego systemu polityki i pomocy społecznej, m.in. poprzez współpracę międzyinstytucjonalną i międzysektorową		
Cel operacyjny 3.1.: Wzmocnienie systemu organizacji wysokiej jakości usług społecznych		
Działania	Wskaźniki realizacji celów	Źródła weryfikacji
Zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług społecznych	Liczba usług społecznych organizowanych lub zleczanych przez OPS w Kościanie Liczba odbiorców usług społecznych organizowanych lub zleczanych przez OPS w Kościanie	OPS w Kościanie
Monitorowanie jakości i poziomu satysfakcji klienta z ww. usług	Odsetek odbiorców usług społecznych wyrażających wysoki poziom zadowolenia	OPS w Kościanie
Utworzenie sieci lokalnych realizatorów usług społecznych	Liczba usług społecznych zleczanych lokalnym usługodawcom Liczba spotkań sieci lokalnych usługodawców Liczba uczestników spotkań sieci lokalnych usługodawców	OPS w Kościanie
Dalszy rozwój animacji społeczności lokalnej metodą OSL (Organizowanie Społeczności Lokalnej)	Liczba działań prowadzonych metodą OSL Liczba odbiorców działań prowadzonych metodą OSL	OPS w Kościanie
Cel operacyjny 3.2.: Wsparcie lokalnych profesjonalistów i wzmocnienie potencjału i zasobów miejscowych instytucji i organizacji, działających w obszarze polityki i pomocy społecznej		
Działania	Wskaźniki realizacji celów	Źródła weryfikacji
Organizacja szkoleń dla lokalnych profesjonalistów w obszarze polityki społecznej	Liczba szkoleń i innych form edukacji, skierowanych do lokalnych profesjonalistów w obszarze polityki społecznej Liczba odbiorców szkoleń i innych form edukacji, skierowanych do lokalnych profesjonalistów w obszarze polityki społecznej	OPS w Kościanie
Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych profesjonalistów w obszarze polityki społecznej	Liczba badań potrzeb szkoleniowych	OPS w Kościanie
Prowadzenie działań w obszarze superwizji	Liczba sesji superwizyjnych Liczba osób uczestniczących w superwizji	OPS w Kościanie
Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania wypaleniu	Liczba działań na rzecz zapobiegania wypaleniu zawodowemu	OPS w Kościanie

zawodowemu	Liczba osób uczestniczących w działaniach na rzecz zapobiegania wypaleniu zawodowemu	
Cel operacyjny 3.3.: Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej		
Działania	Wskaźniki realizacji celów	Źródła weryfikacji
Zwiększenie liczby partnerstw lokalnych, forów współpracy i wymiany doświadczeń	Liczba partnerstw lokalnych (w tym międzysektorowych), forów współpracy i wymiany doświadczeń	UM Kościana, inne lokalne instytucje i organizacje
Zwiększenie liczby partnerstw ponadlokalnych (np. z innymi JST), forów współpracy i wymiany doświadczeń	Liczba partnerstw ponadlokalnych (w tym międzysektorowych), forów współpracy i wymiany doświadczeń	UM Kościana, inne lokalne instytucje i organizacje
Opracowanie i realizacja projektów, realizowanych w partnerstwie	Liczba projektów lokalnych realizowanych w partnerstwie	UM Kościana, inne lokalne instytucje i organizacje
	Liczba projektów ponadlokalnych realizowanych w partnerstwie	

Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie działań: Urząd Miejski Kościana, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie i inne instytucje lokalne

Współpraca: organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, lokalni przedsiębiorcy

Źródła finansowania: środki budżetowe Gminy Miejskiej Kościan, środki zewnętrzne (m.in. budżet państwa, środki z budżetu UE)

5. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja Strategii

Warunkiem sprawnej oraz efektywnej realizacji celów „Strategii” jest opracowanie systemu monitoringu i ewaluacji. Skuteczne prowadzenie polityk publicznych wymaga współpracy międzyinstytucjonalnej oraz koordynacji podejmowanych działań wraz z zapewnieniem udziału mieszkańców. Zaproponowane poniżej założenia systemu wdrażania, monitoringu, ewaluacji i aktualizacji „Strategii” tworzą ramowy model zarządzania strategicznego w zakresie lokalnej polityki społecznej.

Wdrażanie

Realizacja celów „Strategii” oraz wymienionych w niej działań zależeć będzie od sprawności Gminy Miejskiej Kościan i jej jednostek organizacyjnych. Wskazane cele oraz zaprojektowane działania mogą być zrealizowane poprzez współpracę międzyinstytucjonalną, w tym międzysektorową, obejmującą m.in. instytucje publiczne, przedsiębiorców, a także organizacje pozarządowe i sektor ekonomii społecznej, ale również lokalnych liderów i grupy nieformalne.

„Strategia” będzie realizowana w powiązaniu z pozostałymi dokumentami programowymi, jakie obowiązują w Gminie Miejskiej Kościan. Środki finansowe na realizację zaplanowanych zadań będą pochodzić z budżetu Miasta (tj. będą ujmowane w corocznych uchwałach budżetowych Rady Miejskiej Kościana), a także ze środków rządowych i innych źródeł zewnętrznych.

Wobec obszernego i różnorodnego zestawienia problemów społecznych, wskazanych w diagnozie, rekomendowane jest wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. W proces wdrażania „Strategii” w oczywisty sposób będą zaangażowane instytucje samorządowe (w tym zwłaszcza Urząd Miejski Kościana oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie), ale również miejscowe organizacje pozarządowe, lokalni liderzy, grupy nieformalne, przedstawiciele różnych środowisk społecznych (interesariusze poszczególnych problemów). Ważną rolę w procesach wdrożeniowych dokumentu będzie odgrywać Koordynator „Strategii”, który stanie się osobą bezpośrednio nadzorującą stopień realizacji zaplanowanych zadań. Rekomenduje się, aby tę funkcję pełnił przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie. Główne zadania koordynatora polegać będą na bieżącej analizie stanu realizacji działań (m.in. poprzez wskaźniki), obserwacji uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, wpływających lub mogących wpłynąć na wykonywanie poszczególnych zadań, wreszcie – wspomagania procesu poszukiwania zewnętrznych źródeł finansowania przez lokalne podmioty (publiczne oraz niepubliczne).

Do usprawnienia prac nad rozwiązywaniem ewentualnych problemów w zidentyfikowanych obszarach tematycznych rekomendowane jest powołanie Zespołu ds.

Realizacji i Monitoringu „Strategii”, w skład którego wejdą przedstawiciele władz Miasta, przedstawiciele Urzędu Miejskiego Kościana oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie, lokalni eksperci, działacze społeczni i inne zainteresowane osoby, kompetentne w różnych obszarach lokalnej polityki społecznej. Liczba członków i skład zespołu może się zmieniać, w zależności o aktualnych potrzeb. Spotkania zespołu, oparte na wypracowanych standardach współpracy, powinny mieć charakter cykliczny. Rekomendowane jest, aby odbywały się one nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy. Do zadań Zespołu należeć będzie m.in. realizacja podjętych przedsięwzięć, monitoring stopnia realizacji poszczególnych zadań, inicjowanie nowych działań, umożliwiających realizację celów strategicznych, przekazywanie wniosków i sugestii Koordynatorowi „Strategii”. Za organizację spotkań wspomnianego Zespołu odpowiadać będzie jego przewodniczący, pełniący jednocześnie rolę Koordynatora „Strategii”.

Ramy finansowe „Strategii”

Ramy finansowe, wskazane w ustawie o pomocy społecznej, nie zostały w niej precyzyjnie zdefiniowane, mimo że są obligatoryjne do uwzględnienia w „Strategii”. Ustawodawca nie wyjaśnił bowiem, jak szczegółowo ten element powinien zostać skonstruowany. Definicji i objaśnień dotyczących stosowania ram finansowych nie zawierają również inne akty prawne dotyczące pomocy społecznej i planowania strategicznego. Obowiązek określenia ram finansowych wskazuje na konieczność zapewnienia środków na realizację działań zaplanowanych w „Strategii”. Należy zwrócić uwagę na fakt, że działania określone w niniejszym dokumencie będą realizowane przez różne instytucje i organizacje, dysponujące własnymi środkami budżetowymi, ujętymi w poszczególnych planach finansowych. Sama „Strategia” z jej szerokim spektrum działania nie posiada wyodrębnionego budżetu. Wydatki związane z realizacją zadań nie mogą przekroczyć kwot określonych w corocznych uchwałach budżetowych Rady Miejskiej Kościana oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Miejskiej Kościan na lata 2025-2040. Zadania Gminy finansowane są z jej dochodów, w skład których wchodzi przede wszystkim:

- dochody własne (podatki i opłaty lokalne),
- subwencja ogólna,
- dotacje celowe z budżetu państwa,
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych,
- środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych, w tym z budżetu Unii Europejskiej.

Komunikacja społeczna

Warunkiem sprawnej realizacji działań zaplanowanych w ramach niniejszej „Strategii” jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia komunikacyjnego. Zakłada się, że komunikacja społeczna będzie oparta przede wszystkim na trzech filarach: mediach lokalnych (papierowych i elektronicznych), portalach społecznościowych (w tym nowoczesne formy komunikacji, jak np. filmiki czy rolki), a także kontaktach bezpośrednich.

Nośniki informacji/kanały komunikacji z grupami docelowymi:

- strona internetowa i BIP Miasta Kościana, Ośrodka Pomocy Społecznej i innych instytucji lokalnych,
- profile Miasta, Ośrodka Pomocy Społecznej i innych instytucji lokalnych na portalu Facebook,
- media lokalne: prasa i lokalne portale informacyjne,
- fora internetowe, grupy dyskusyjne,
- biuletyny informacyjne (skuteczny kanał dotarcia do osób starszych),
- ogłoszenia na ulicznych tablicach informacyjnych oraz w budynkach użyteczności publicznej,
- komunikacja za pośrednictwem miejscowych instytucji i organizacji, np. edukacyjnych, kulturalnych, czy sportowych,

- spotkania bezpośrednio z mieszkańcami (np. z udziałem burmistrza, radnych, urzędników, lokalnych liderów, czy innych znaczących osób),
- spotkania „branżowe”, fora tematyczne (np. skupiające instytucje i organizacje reprezentujące różne sfery życia w gminie: kulturę, sport, edukację, politykę społeczną...).

Kierunki działań proponowanych do realizacji w ramach „Strategii”:

Do kluczowych kierunków działań, które mogą być realizowane w powiązaniu z niniejszą „Strategią” należą m.in.:

- promocja, komunikacja społeczna,
- gospodarka komunalna,
- sport i rekreacja,
- kultura,
- edukacja,
- turystyka,
- polityka społeczna (w tym pomoc społeczna i usługi społeczne),
- mieszkalnictwo komunalne i socjalne,
- ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego,
- podnoszenie jakości życia mieszkańców,
- poprawa standardu świadczonych usług publicznych,
- zagospodarowanie przestrzenne,
- rozwój gospodarczy i wspieranie przedsiębiorczości,
- bezpieczeństwo publiczne.

Zakłada się, że informacje na temat stanu realizacji „Strategii” będą przekazywane wszystkim zainteresowanym osobom i podmiotom m.in. poprzez media papierowe i elektroniczne, a także podczas bezpośrednich spotkań z przedstawicielami różnych grup społecznych, w tym mieszkańcami Miasta, przedsiębiorcami, działaczami organizacji pozarządowych.

Monitoring

Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, pozwalając na identyfikację ewentualnych trudności i wprowadzanie stosownych korekt. Opracowanie systemu monitorowania umożliwi gromadzenie bieżących danych, dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu zaplanowanych w „Strategii” celów. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a – w razie potrzeby – wprowadzenie niezbędnych aktualizacji oraz korekt. Zakres monitoringu i ewaluacji „Strategii” wyznaczają cele strategiczne oraz zaplanowane działania.

Dla skutecznego prowadzenia monitoringu konieczne jest systematyczne gromadzenie i analiza danych, obejmujących m.in.: trendy rozwojowe, wskaźniki ekonomiczne, czy dane na temat struktury budżetu Miasta. Stworzenie kompleksowego zbioru (bazy) danych zapewni przepływ informacji między wszystkimi osobami i podmiotami, zaangażowanymi we wdrażanie „Strategii”.

Wspomniane dane na potrzeby monitoringu będą zbierane na bieżąco. Podmioty zaangażowane w realizację poszczególnych zadań będą zobowiązane do przekazywania Koordynatorowi danych za rok poprzedni do końca drugiego kwartału każdego roku. Pozyskiwane będą również informacje pochodzące ze źródeł zewnętrznych (np. Bank Danych Lokalnych GUS). Na tej podstawie opracowywane będą coroczne raporty z monitoringu „Strategii”, zawierające m.in. analizę wskaźników odzwierciedlających aktualny poziom realizacji założonych celów i zadań, jak również opis najważniejszych działań, podjętych w ramach „Strategii”.

Najważniejsze wymagania efektywnego monitoringu to:

- jasne i przejrzyste kryteria, pozwalające na obiektywną ocenę przebiegu procesu realizacji „Strategii”;
- dostarczanie podstaw do podejmowania decyzji, zarówno w kwestiach szczegółowych, jak i strategicznych.

Skuteczny monitoring musi obejmować ocenę przebiegu realizacji „Strategii”, tj. jej celów i zadań oraz uzyskiwanych efektów. Monitoring wypełnia zatem dwie podstawowe funkcje: sprawdzającą i korygującą. Funkcja sprawdzająca polega na analizie wykonanych przedsięwzięć w relacji do założonych celów. Z kolei funkcja korygująca sprowadza się do dokonywania stosownych aktualizacji oraz zmian, wynikających ze szczególnie istotnych okoliczności, których nie dało się przewidzieć w fazie tworzenia dokumentu.

Ewaluacja

Celem ewaluacji jest dostarczenie nie tylko bieżących informacji na temat stanu realizacji „Strategii”, lecz przede wszystkim ocena rzeczywistych efektów podejmowanych działań. Badania ewaluacyjne prowadzone będą w trakcie jej realizacji (ewaluacja on-going) oraz po jej zakończeniu (ewaluacja ex-post). Działania ewaluacyjne będą mieć charakter ustawiczny, a więc będą realizowane przez cały okres wdrażania dokumentu. Wyniki ewaluacji zostaną wykorzystane do wprowadzenia niezbędnych korekt w tym procesie. Zaplanowano partycypacyjny model ewaluacji, polegający na włączeniu przedstawicieli różnych środowisk, grup społecznych i sektorów: instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, lokalnych liderów, reprezentantów grup nieformalnych, czy wreszcie mniej zaangażowanych społecznie mieszkańców Kościana.

Warto zaznaczyć, że ocena oddziaływania tego rodzaju dokumentów jest trudnym zadaniem, zwłaszcza, że na kondycję społeczno-ekonomiczną (w tym rozwiązywanie problemów społecznych) wpływa wiele czynników, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych (ponadlokalnych). „Strategia” określa główne kierunki rozwoju społecznego i ramy lokalnej polityki społecznej, natomiast proces jej realizacji ma charakter rozproszony. Oznacza to, że odpowiedzialność za realizację poszczególnych zadań jest zdywersyfikowana pomiędzy instytucje i organizacje lokalne, działające w różnych obszarach życia. Na rezultaty tych działań i zarazem sytuację społeczną miasta wpływają również trendy ogólnopolskie, a nawet globalne.

Ewaluacja „Strategii” będzie prowadzona w oparciu o następujące kryteria:

- **Adekwatność/trafność** – rozumiana jako ocena sposobu doboru zastosowanych instrumentów pod kątem realizacji celów „Strategii” (głównego i szczegółowych), a także ocena związku między zdefiniowanymi celami a **realnymi potrzebami**, które mają zostać rozwiązane dzięki interwencji publicznej,
- **Użyteczność** – rozumiana jako ocena stopnia dostosowania działań w ramach „Strategii” do potrzeb odbiorców (czy przedsięwzięcia te odpowiadają realnym potrzebom grup docelowych),
- **Efektywność** – rozumiana jako relacja poniesionych nakładów do uzyskanych efektów (czy „Strategia” przynosi pożądane efekty przy zakładanych kosztach, czy koszty te nie mogłyby być niższe, dając porównywalne efekty?),
- **Skuteczność** – rozumiana jako stopień realizacji założonych celów (głównych i szczegółowych),
- **Oddziaływanie/wpływ** – rozumiane jako ocena związku między podejmowanymi działaniami a osiąganiem założonych w „Strategii” celów (w tym oddziaływania dokumentu w szerszym ujęciu, tj. zmiany społecznej),
- **Trwałość efektów** – rozumiana jako ocena, w jakim stopniu uzyskane rezultaty będą widoczne w dłuższej perspektywie czasowej (czy jest prawdopodobne ich funkcjonowanie po zakończeniu finansowania, od czego zależy trwałość uzyskanych efektów – czynniki sprzyjające i niesprzyjające trwałości),
- **Spójność zarządzania** – rozumiana jako ocena sposobu zarządzania „Strategią”, w tym struktury organizacyjnej, komunikacji wewnętrznej, sposobu podejmowania decyzji, współpracy między partnerami itp.,
- **Wartość dodana** – rozumiana jako wystąpienie innych niż założone efektów wynikających z realizacji „Strategii” (pozytywnych lub negatywnych).

Ewaluacja będzie wykonywana przez cały okres wdrażania „Strategii”, z wykorzystaniem różnych instrumentów. Przedsięwzięcia te realizowane będą w sposób

etapowy. Do przeprowadzenia ewaluacji niezbędne są takie informacje, jak: dane statystyczne, raporty z monitoringu, raporty z kontroli, dane z badań społecznych.

Uzasadnienie

I WSKAZANIE POTRZEBY PODJĘCIA UCHWAŁY.

Potrzeba podjęcia uchwały wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

II STAN FAKTYCZNY.

Uchwałą Nr XII/135/16 Rady Miejskiej Kościana z dnia 21 stycznia 2016 r. została przyjęta Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016-2025.

III STAN PRAWNY.

Art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nakazuje opracowanie i realizację strategii. Dotychczas obowiązujący dokument traci moc z dniem 31 grudnia 2025 roku.

IV SKUTKI FINANSOWE.

Program w całości dotyczy zadań własnych gminy. Określenie skutków finansowych, z uwagi na długofalowy charakter zadań, nie jest możliwe.

Burmistrz Miasta Kościana

Sławomir Kaczmarek

DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Uchwała
Numer dokumentu	XXI/187/25
Data dokumentu	2025-12-18
Organ wydający	Rada Miejska Kościan
Przedmiot regulacji	w sprawie „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2026-2032”
Identyfikator dokumentu	EC6E314D-DA68-4F37-B35D-B03C06ADBC68

Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

Podpis:	
Sygnatura	Signature-2007072531
Numer seryjny	00881EFEEA8B6F81F3361EB8FE38B20644868A
Osoba podpisująca	Tamara Ewa Turek
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	18.12.2025 09:40:00
Zakres podpisu	Podpis całego dokumentu
Wystawca certyfikatu	Centrum Kwalifikowane EuroCert EuroCert Sp. z o.o. PL VATPL-9512352379